

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 186 (XXX) — Nr. 732

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 24 august 2018

SUMAR

	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 340 din 22 mai 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a sintagmei „ <i>precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv</i> ”, cuprinsă în art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă	2–4
Decizia nr. 343 din 22 mai 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 24 și art. 25 prin raportare la art. 519 din Codul de procedură civilă	4–6
Decizia nr. 365 din 31 mai 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 913 alin. (5) din Codul de procedură civilă	7–9
Decizia nr. 374 din 31 mai 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 22 alin. (2) și (3), precum și ale art. 23 alin. (1) din Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative	9–11
INIȚIATIVE LEGISLATIVE ALE CETĂȚENILOR POTRIVIT LEGII NR. 189/1999	
Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative în materie electorală	12–31

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 340**

din 22 mai 2018

referitoare la excepția de neconstituționalitate a sintagmei „precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv”, cuprinsă în art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Andreea Costin	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ioan-Sorin-Daniel Chiriazii.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. XVIII din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Societatea Dgi Impex — S.R.L. din comuna Putineiu, județul Teleorman, în Dosarul nr. 3.636/87/2013 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția a II-a civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.325D/2016.

2. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca devenită inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate, având în vedere Decizia nr. 369 din 30 mai 2017.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 29 iunie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 3.636/87/2013, **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția a II-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. XVIII din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă**, excepție ridicată de Societatea Dgi Impex — S.R.L. din comuna Putineiu, județul Teleorman, într-o cauză privind soluționarea recursului formulat împotriva unei decizii a Curții de Apel București prin care s-a soluționat o cerere evaluabilă în bani în cuantum de 631.385,95 lei.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** se susține, în esență, că pragul valoric al obiectului litigiului și data declanșării procesului nu pot constitui criterii de natură să

justifice instituirea unui tratament juridic diferit în privința exercitării căii de atac împotriva hotărârilor judecătorești pronunțate, pentru aceleași categorii de litigii. Soluția legislativă criticată creează o situație de inegalitate juridică în cadrul aceleiași categorii de justițiabili, diferența de valoare a obiectului pricinii neputând fi considerată un criteriu suficient, de natură să asigure o judecată echitabilă, care să conducă la cercetarea și aprecierea tuturor aspectelor relevante pentru pronunțarea unei soluții definitive.

6. **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția a II-a civilă** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, întrucât dispozițiile legale criticate nu încalcă dreptul la un proces echitabil și la soluționarea acestuia într-un termen rezonabil, nu instituie discriminări și nu contravine principiului egalității de tratament între subiectele de drept, în condițiile în care Curtea Constituțională a statuat că este competența exclusivă a legiuitorului instituirea regulilor de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești, soluție care reiese și din dispozițiile art. 126 alin. (2) din Constituție.

7. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

8. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate invocată este neîntemeiată.

9. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere ale Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. **Obiectul excepției de neconstituționalitate**, astfel cum este menționat în încheierea de sesizare a Curții Constituționale, îl constituie prevederile art. XVIII din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 89 din 12 februarie

2013. Ulterior, dispozițiile art. XVIII din Legea nr. 2/2013 au fost modificate, succesiv, sub aspectul prorogării termenelor, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 964 din 24 decembrie 2015, și prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 95/2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.009 din 15 decembrie 2016. În realitate, din susținerile autoarei excepției de neconstituționalitate reiese că aceasta critică numai teza referitoare la cererile evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv, astfel încât Curtea reține că obiect al excepției de neconstituționalitate îl constituie sintagma „*precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv*”, cuprinsă în art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013. Potrivit acestui din urmă text, „(2) În procesele pornite începând cu data intrării în vigoare a prezentei legi și până la data de 31 decembrie 2015 nu sunt supuse recursului hotărârile pronunțate în cererile prevăzute la art. 94 pct. 1 lit. a)—i) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, în cele privind navigația civilă și activitatea în porturi, conflictele de muncă și de asigurări sociale, în materie de expropriere, în cererile privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare, precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv. De asemenea, în aceste procese nu sunt supuse recursului hotărârile date de instanțele de apel în cazurile în care legea prevede că hotărârile de primă instanță sunt supuse numai apelului.”

12. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate, dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 21 privind accesul liber la justiție, art. 24 privind dreptul la apărare, art. 53 privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, art. 124 alin. (2) privind unicitatea, egalitatea și imparțialitatea justiției și art. 129 privind folosirea căilor de atac.

13. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, prin Decizia nr. 369 din 30 mai 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 582 din 20 iulie 2017, a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că sintagma „*precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv*”, cuprinsă în art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, este neconstituțională.

14. În esență, Curtea a reținut că, din moment ce legiuitorul a reglementat calea de atac a recursului, acesta trebuie să asigure egalitatea juridică a cetățenilor în utilizarea acestei căi de atac, chiar dacă este una extraordinară. Legiuitorul poate institui un tratament juridic diferit pentru exercitarea căii de atac a recursului, reglementând anumite situații în care nu se poate formula recurs, însă acest tratament juridic diferit nu poate fi doar expresia aprecierii exclusive a legiuitorului, ci trebuie să se justifice în mod obiectiv și rațional, în respectul principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție. În consecință, legiuitorul nu are îndreptățirea constituțională de a bloca, în funcție de valoarea pretenției deduse judecătii, accesul la calea de atac a recursului, deoarece pune *ab initio* cetățenii într-o situație diferită, fără a avea o justificare obiectivă și rezonabilă, contrar art. 16 alin. (1) din Constituție. Așadar, prin impunerea unui prag valoric al cererii pentru accesul la calea de atac a

recursului, legiuitorul nu asigură egalitatea juridică a cetățenilor cu privire la accesul la această cale extraordinară de atac, parte componentă a dreptului la un proces echitabil. Prin urmare, sintagma „*precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv*”, cuprinsă în art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, contravine, pe lângă dispozițiile art. 16 alin. (1) din Constituție, și celor ale art. 21 alin. (3) din Legea fundamentală.

15. Curtea a mai arătat că recursul este parte a mecanismului pus la îndemâna instanței supreme de a realiza interpretarea și aplicarea unitară a legii, rol consacrat de art. 126 alin. (3) din Constituție, precum și a garanțiilor dreptului la un proces echitabil, în sensul că cetățeanul trebuie să fie încredințat de faptul că i s-a aplicat corect legea la judecata în fond și că au fost respectate normele de ordine publică referitoare la compunerea instanței sau competența instanței, alte reguli de procedură apreciate ca fiind importante, cerințele referitoare la motivarea hotărârii sau autoritatea de lucru judecat. Este adevărat că recursul în interesul legii este un alt element al mecanismului de interpretare și aplicare unitară a legii, însă acesta se aplică numai în situațiile în care există o jurisprudență neunitară de o anumită consistență. Mai mult, recursul în interesul legii acoperă situațiile pentru viitor, el nefiind un remediu direct, nemijlocit al persoanei pentru revenirea la starea de legalitate în cazul concret dedus judecătii. Prin urmare, în vederea unificării jurisprudenței, Înalta Curte de Casație și Justiție nu are numai rolul de a soluționa recursuri în interesul legii, ci și pe acela de a casa hotărârile instanțelor inferioare care nu sunt conforme cu regulile de drept aplicabile.

16. Întrucât recursul se soluționează de Înalta Curte de Casație și Justiție și, în cazurile anume prevăzute de lege, de instanța ierarhic superioară celei care a pronunțat hotărârea atacată, Curtea a reținut că, în cazul recursurilor ce intră în competența de soluționare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, dispozițiile legale criticate introduc o dublă măsură în privința evaluării legalității hotărârilor judecătorești, stabilind, pe de-o parte, că instanța supremă își exercită acest rol numai în anumite situații și, pe de altă parte, că își exercită acest rol numai atunci când cererile evaluabile în bani au o anumită valoare. Prin urmare, în cazul recursurilor ce intră în competența de soluționare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, sintagma „*precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv*”, cuprinsă în art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, contravine și dispozițiilor art. 126 alin. (3) din Constituție.

17. În consecință, având în vedere art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, precum și data sesizării Curții Constituționale (29 iunie 2016), excepția de neconstituționalitate urmează a fi respinsă ca devenită inadmisibilă. În aceste condiții, potrivit jurisprudenței Curții, reprezentată, de exemplu, prin Decizia nr. 22 din 21 ianuarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 162 din 9 martie 2015, paragraful 18, sau Decizia nr. 365 din 2 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 643 din 22 august 2016, paragraful 40, în temeiul Deciziei nr. 369 din 30 mai 2017, prezenta decizie poate constitui motiv de revizuire, conform art. 509 alin. (1) pct. 11 din Codul de procedură civilă (a se vedea, pe larg, și Decizia nr. 866 din 10 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 1 februarie 2016, paragrafele 19—23).

18. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca devenită inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a sintagmei „*precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv*”, cuprinsă în art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Societatea Dgi Impex — S.R.L. din comuna Putineiu, județul Teleorman, în Dosarul nr. 3.636/87/2013 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția a II-a civilă.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția a II-a civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 22 mai 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Andreea Costin

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 343 din 22 mai 2018

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 24 și art. 25 prin raportare la art. 519 din Codul de procedură civilă

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Andreea Costin	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ioan-Sorin-Daniel Chiriazii.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 24 și art. 25 prin raportare la art. 519 din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Ion Șerbănoiu prin procurator Dumitru Nicolae Pârvu, în Dosarul nr. 29.601/215/2012* al Curții de Apel Craiova — Secția I civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.232D/2016.

2. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Magistratul-asistent referă asupra faptului că, la dosarul cauzei, părțile Marian Ruslan Oprescu, Ersilia Oprescu, Mircea Gabriel Victor Oprescu și Nuți Daniela Oprescu au depus note scrise în sensul respingerii excepției de neconstituționalitate prin care se arată că dacă s-ar admite susținerile autorului acesteia ar însemna să fie amestecate, fără nicio justificare, norme procedurale din coduri diferite.

4. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate. În acest sens, arată că instanța constituțională a constatat constituționalitatea dispozițiilor art. 24 și art. 25 din Codul de procedură civilă prin Decizia nr. 620 din 4 noiembrie 2014 sau Decizia nr. 409 din 28 mai 2015. Astfel, este perfect constituțional ca legea nouă de procedură să se aplice numai proceselor și executărilor începute după intrarea în vigoare a acesteia. Prin urmare, apreciază că și instituțiile noi reglementate prin noul Cod de procedură civilă să se aplice doar la procesele începute după intrarea acestuia în vigoare.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

5. Prin Încheierea din 28 septembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 29.601/215/2012*, **Curtea de Apel Craiova — Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 24 și art. 25 prin raportare la art. 519 din Codul de procedură civilă**, excepție ridicată de Ion Șerbănoiu prin procurator Dumitru Nicolae Pârvu, într-o cauză având ca obiect soluționarea recursului formulat împotriva unei decizii civile a Tribunalului Dolj prin care a fost respins, ca nefondat, apelul formulat de autorul excepției împotriva sentinței civile prin care a fost respinsă acțiunea sa de constatare a falsului raportului de expertiză și a nulității absolute a unui contract de vânzare-cumpărare.

6. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține, în esență, că dispozițiile art. 24 și art. 25 din Codul de procedură civilă sunt neconstituționale în măsura în care nu disting cu privire la proceduri și procedee judiciare și se interpretează că instituția întrebării prealabile nu se aplică și proceselor începute înainte de intrarea în vigoare a noului Cod de procedură civilă. Astfel, se arată că, deși dispozițiile art. 24 și art. 25 din Codul de procedură civilă au ca scop conservarea procedurii de la data inițierii litigiului, instituțiile juridice noi, inexistente în Codul de procedură civilă din 1865, trebuie să se aplice imediat, inclusiv proceselor începute anterior intrării în vigoare a Codului de procedură civilă, întrucât dispozițiile art. 519 din cod creează pentru justițiabil dreptul de a se interpreta la cel mai înalt nivel jurisdicțional norma legală interpretată diferit de instanțe.

7. Prin urmare, apreciază că se încalcă dispozițiile art. 16 din Constituție pentru că, astfel, cetățenii nu sunt egali în fața legii și, de asemenea, se încalcă dispozițiile constituționale ale art. 21 alin. (3), întrucât procesul echitabil înseamnă și exercitarea mecanismului de unificare a practicii judiciare.

8. **Curtea de Apel Craiova — Secția I civilă** apreciază că excepția de neconstituționalitate este întemeiată. Astfel, dispozițiile legale criticate sunt neconstituționale în măsura în care nu disting cu privire la procedee sau proceduri și se interpretează că instituția întrebării prealabile nu se aplică proceselor începute înainte de intrarea în vigoare a noului Cod de procedură civilă. Normele cuprinse în art. 24 și art. 25 din Cod au ca scop conservarea procedurii de la data inițierii litigiului, însă instituțiile noi, inexistente în vechiul cod, trebuie să se aplice imediat, inclusiv proceselor începute anterior intrării în vigoare a noului Cod de procedură civilă, pentru că prevederile art. 519 din Cod creează pentru justițiabil dreptul de a se interpreta, la cel mai înalt nivel jurisdicțional, norma legală interpretată diferit de instanțe. Așadar, instanța apreciază că prin normele legale criticate se creează o discriminare între justițiabili care nu pot beneficia de acest instrument de unificare a practicii judiciare, cu toate că procesul este pe rolul instanței.

9. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

10. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

11. **Avocatul Poporului** apreciază că dispozițiile legale criticate sunt constituționale.

12. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, notele scrise depuse, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

13. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

14. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl reprezintă dispozițiile art. 24 cu denumirea marginală *Legea aplicabilă proceselor noi* și art. 25 cu denumirea marginală

Legea aplicabilă proceselor în curs prin raportare la art. 519 cu denumirea marginală *Obiectul sesizării* din Codul de procedură civilă, care au următorul cuprins:

— Art. 24: „*Dispozițiile legii noi de procedură se aplică numai proceselor și executărilor silite începute după intrarea acesteia în vigoare.*”;

— Art. 25: „(1) *Procesele în curs de judecată, precum și executările silite începute sub legea veche rămân supuse acelei legi.*”

(2) *Procesele în curs de judecată la data schimbării competenței instanțelor legal investite vor continua să fie judecate de acele instanțe, potrivit legii sub care au început. În caz de trimitere spre rejudecare, dispozițiile legale privitoare la competență, în vigoare la data când a început procesul, rămân aplicabile.*

(3) *În cazul în care instanța investită este desființată, dosarele se vor trimite din oficiu instanței competente potrivit legii noi. Dispozițiile alin. (1) rămân aplicabile.*”;

— Art. 519: „*Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.*”

15. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 16 privind egalitatea în drepturi și ale art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil.

16. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, prin Decizia nr. 495 din 30 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 679 din 1 septembrie 2016, paragraful 16, a constatat că art. 24 din Codul de procedură civilă prevede că „*Dispozițiile legii noi de procedură se aplică numai proceselor și executărilor silite începute după intrarea acesteia în vigoare*”. Această prevedere legală trebuie privită în coroborare cu soluția legislativă prevăzută de art. 3 alin. (1) din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 365 din 30 mai 2012, care dispune că „*Dispozițiile Codului de procedură civilă se aplică numai proceselor și executărilor silite începute după intrarea acestuia în vigoare*”.

17. Curtea a reținut, prin Decizia nr. 409 din 28 mai 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 521 din 13 iulie 2015, paragraful 12, că, prin dispoziția legală criticată, legiuitorul a optat ca legea de procedură nouă să se aplice numai proceselor și executărilor silite începute după intrarea în vigoare a noului Cod de procedură civilă, spre deosebire de vechea reglementare procesual civilă (art. 725 alin. 1 din Codul de procedură civilă din 1865), potrivit căreia legea nouă se aplica, de la data intrării ei în vigoare, și proceselor, și executărilor silite începute sub legea veche.

18. Art. 25 alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede că „*Procesele în curs de judecată, precum și executările silite începute sub legea veche rămân supuse acelei legi*”. Curtea a reținut, prin Decizia nr. 495 din 30 iunie 2015, precitată, paragraful 17, că această dispoziție legală trebuie privită, de asemenea, în coroborare cu prevederile art. 223 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009

privind Codul civil, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 409 din 10 iunie 2011, potrivit căroră „*Dacă prin prezenta lege nu se prevede altfel, procesele și cererile în materie civilă sau comercială în curs de soluționare la data intrării în vigoare a Codului civil se soluționează de către instanțele legal investite, în conformitate cu dispozițiile legale, materiale și procedurale în vigoare la data când acestea au fost pornite*”.

19. Astfel, Curtea a constatat că, pe de o parte, legea nouă se aplică numai proceselor și executărilor silite începute după intrarea acesteia în vigoare (art. 24 din Codul de procedură civilă — principiul aplicării imediate a legii noi), iar, pe de altă parte, „*procesele în curs de judecată, precum și executările silite începute sub legea veche rămân supuse acelei legi*” [art. 25 alin. (1) din Codul de procedură civilă — principiul supraviețuirii legii vechi].

20. Curtea a mai reținut că dispozițiile legale criticate au fost adoptate de legiuitor în cadrul competenței sale, astfel cum este consacrată prin prevederile constituționale ale art. 126 alin. (2), potrivit căroră „*Competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege*”.

21. Cu privire la principiul egalității în fața legii, consacrat de art. 16 din Constituție, Curtea, prin Decizia nr. 409 din 28 mai 2015, paragrafele 14 și 15, a reținut că dispozițiile legale se aplică, în egală măsură, tuturor persoanelor aflate în aceeași situație juridică, fără discriminări. Având în vedere că există suficiente garanții procesuale care dau expresie dreptului la un proces echitabil, nu se poate reține încălcarea prevederilor constituționale invocate.

22. De altfel, prin Decizia nr. 1.038 din 14 septembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 742 din 5 noiembrie 2010, Curtea a statuat că nu se poate vorbi despre discriminare în ipoteza în care, prin jocul unor prevederi legale — așadar, inclusiv prin succesiunea în timp a unor acte normative, astfel cum este în cazul de față —, anumite persoane pot ajunge în situații defavorabile, apreciate astfel în mod subiectiv, prin prisma propriilor lor interese.

23. Cu privire la caracterul unitar al procesului civil, Curtea a reținut că acesta impune respectarea garanțiilor ce caracterizează dreptul la un proces echitabil atât în faza judecătii, cât și a executării silite, cea mai importantă dintre aceste garanții fiind „*dreptul la un tribunal*” în sensul art. 21 din Constituție și al art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor

omului și a libertăților fundamentale, adică liberul acces la o instanță independentă și imparțială, stabilită prin lege, și controlul actelor efectuate în ambele faze ale procesului de către instanțele judecătorești.

24. În același sens s-a pronunțat și Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care a statuat, în jurisprudența sa, că „*dreptul la un tribunal garantat de art. 6 par. 1 din Convenție ar fi iluzoriu dacă ordinea juridică internă a unui stat contractant ar permite ca o hotărâre judecătorească definitivă și obligatorie să rămână inoperantă în detrimentul unei părți. Executarea unei sentințe, a oricărei instanțe, trebuie considerată ca făcând parte integrantă din «proces» în sensul art. 6*” (Hotărârea din 12 iulie 2007, pronunțată în Cauza S.C. Ruxandra Trading împotriva României, paragraful 52, și Hotărârea din 19 martie 1997, pronunțată în Cauza Hornsby împotriva Greciei, paragraful 41).

25. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură a schimba jurisprudența Curții Constituționale, soluția și considerentele care au stat la baza deciziilor menționate își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

26. Distinct de cele de mai sus, Curtea observă că dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă stabilesc condițiile de admisibilitate a sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prin care să se dea rezolvare de principiu unei chestiuni de drept. Legiuitorul, în temeiul constituțional conferit de art. 126 alin. (2) din Legea fundamentală, a reglementat prin art. 519—521 din Codul de procedură civilă un mecanism nou menit să contribuie la asigurarea unei practici judiciare unitare, respectiv sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

27. Curtea reține că textul criticat reprezintă o soluție normativă cu caracter de noutate în legislația procesual civilă, iar, astfel cum s-a arătat la paragrafele 16—18 din prezenta decizie, aceasta se aplică numai proceselor și executărilor silite începute după intrarea în vigoare a legii noi de procedură civilă.

28. Prin urmare, dispozițiile legale criticate nu îngrădesc dreptul părților de a se adresa justiției pentru valorificarea drepturilor pretinse și a intereselor lor legitime și nici dreptul constituțional al egalității în drepturi, punând la dispoziția părților mecanismele instituite de legea de procedură în vigoare la data pornirii procesului, acestea bucurându-se de toate garanțiile care condiționează, într-o societate democratică, procesul echitabil.

29. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Ion Șerbănoiu prin procurator Dumitru Nicolae Pârnu în Dosarul nr. 29.601/215/2012* al Curții de Apel Craiova — Secția I civilă și constată că dispozițiile art. 24 și art. 25 prin raportare la art. 519 din Codul de procedură civilă sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Craiova — Secția I civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 22 mai 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Andreea Costin

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 365

din 31 mai 2018

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 913 alin. (5)
din Codul de procedură civilă

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Andreea Costin	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu Drăgănescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 913 alin. (5) din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Geanina Turcu în Dosarul nr. 5.904/303/2016 al Judecătoriei Sectorului 6 București — Secția civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.804D/2016.

2. La apelul nominal se prezintă, personal, partea Mădălin Turcu, asistat de avocat Alina Manciu din Baroul București, cu delegație depusă la dosar, lipsind autoarea excepției de neconstituționalitate. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Magistratul-asistent referă asupra faptului că, la dosarul cauzei, autoarea excepției de neconstituționalitate a depus note scrise în susținerea admiterii acesteia.

4. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului părții prezente, care solicită respingerea excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată. Arată, în esență, că legiuitorul a reglementat mai multe măsuri graduale, menite să constrângă debitorul să execute obligația prevăzută în titlul executoriu. Aplicarea penalităților, ca și măsură pecuniară, apare ca fiind un mijloc suplimentar de constrângere a debitorului obligației de a face.

5. De asemenea apreciază că nu există niciun fel de discriminare între nicio categorie de justițiabili, întrucât între creditor și debitor nu există egalitate, iar cel din urmă are la îndemână toate căile procesuale pentru a se conforma titlului executoriu și de a se apăra împotriva eventualelor încălcări ale acestuia. Depune note scrise.

6. Având cuvântul, reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate. În acest sens arată că există precedent constituțional în această materie, respectiv Decizia nr. 299 din 12 mai 2016.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

7. Prin Încheierea din 3 iunie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 5.904/303/2016, **Judecătoria Sectorului 6 București — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 913 alin. (5) din Codul de procedură civilă**, excepție ridicată de Geanina Turcu într-o cauză privind soluționarea cererii creditorului de stabilire a sumei definitive datorate de debitor cu titlu de penalități, ca urmare a refuzului minorului de a-l plăsi pe debitor.

8. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține, în esență, că, prin dispozițiile legale criticate, se instituie dreptul creditorului obligației referitoare la programul de relații personale dintre minor și părintele necustode de a solicita instanței penalități de întârziere, în condițiile în care minorul refuză, în continuare, să desfășoare relații personale cu părintele necustode. Astfel, se naște o prezumție de culpă a părintelui custode în existența refuzului minorului de a desfășura relații cu părintele necustode, prezumție care, în mod vădit, dă naștere unei situații discriminatorii între părinții minorului, fiind în mod logic afectată egalitatea în drepturi a părinților cu privire la modul în care aceștia își exercită autoritatea părintească, cu respectarea drepturilor și intereselor superioare și prioritare ale minorului. Se mai arată că, prin textul legal criticat, se prezumă că refuzul minorului este generat de părintele custode și nu din motive proprii.

9. **Judecătoria Sectorului 6 București — Secția civilă** apreciază că dispozițiile legale criticate sunt constituționale.

10. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

11. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate invocată este neîntemeiată.

12. **Avocatul Poporului** apreciază că dispozițiile legale criticate sunt constituționale.

13. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, notele scrise depuse, susținerile reprezentantului părții prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

14. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

15. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl reprezintă dispozițiile art. 913 alin. (5) din Codul de procedură civilă, care au următorul cuprins: „(5) *Dacă și în cursul acestei proceduri executarea nu va putea fi realizată din cauza refuzului minorului, creditorul poate sesiza instanța competentă de la locul unde se află minorul în vederea aplicării unei penalități, dispozițiile art. 906 alin. (2) și (4)—(6) fiind aplicabile în mod corespunzător.*”.

16. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate, dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 16 privind egalitatea în drepturi, art. 48 alin. (1) privind familia și art. 49 privind protecția copiilor și a tinerilor.

17. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, prin Decizia nr. 299 din 12 mai 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 552 din 21 iulie 2016, și Decizia nr. 710 din 9 noiembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 278 din 29 martie 2018, a

constatat că procedura reglementată de dispozițiile art. 910—914 cuprinse în secțiunea a 2-a — *Executarea hotărârilor judecătorești* și a altor titluri executorii referitoare la minori a capitolului IV — *Executarea silită a altor obligații* de a face sau a obligațiilor de a nu face din Codul de procedură civilă din titlul III — *Executarea silită directă* al cărții a V-a — *Despre executare silită* din Codul de procedură civilă nu încalcă dreptul la un proces echitabil garantat constituțional și convențional. Dispozițiile art. 21 alin. (3) din Constituție prevăd judecarea proceselor în mod echitabil și soluționarea lor într-un termen rezonabil, drept consfințit și de art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Procesul echitabil constituie o garanție a principiului legalității, iar termenul rezonabil, o garanție a faptului că justiția asigură realizarea drepturilor și libertăților cetățenilor, cu eliminarea tergiversărilor și a mijloacelor șicanatoare. Or, procedura legală criticată instituie suficiente garanții pentru asigurarea unui proces echitabil și a termenului rezonabil.

18. Curtea a mai statuat că legiuitorul a reglementat mai multe măsuri graduale ca intensitate, menite să constrângă debitorul să execute obligația prevăzută în titlul executoriu, prin intermediul instanței de judecată. Aplicarea penalităților reprezintă un mijloc de constrângere judiciară, o sancțiune pecuniară, care are rolul de a crea debitorului obligației o presiune suplimentară, inclusiv prin acumularea, timp de trei luni, a sumelor datorate pentru întârzierea în executare. După acest termen, legiuitorul a prevăzut o sancțiune mult mai gravă, respectiv constrângerea debitorului cu aplicarea unei sancțiuni penale.

19. Referitor la critica privind posibilitatea de a influența comportamentul minorului în sensul de a-l respinge pe părintele care a câștigat procesul, Curtea a observat că legiuitorul a prevăzut în funcție de vârsta copilului un program de consiliere psihologică pentru o perioadă ce nu poate depăși 3 luni, la finalizarea căruia psihologul numit de instanță va întocmi un raport. După primirea raportului, executorul judecătoresc va relua procedura executării silite.

20. Potrivit jurisprudenței Curții, accesul liber la justiție presupune accesul la mijloacele procedurale prin care se îndeplinește justiția. Este de competența exclusivă a legiuitorului de a institui regulile de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești. Este, de altfel, o soluție care rezultă în mod categoric din dispozițiile art. 126 alin. (2) din Constituție, potrivit cărora „*Competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt stabilite de lege*” și ale art. 129 în conformitate cu care, „*împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii*” (a se vedea, în acest sens, Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994).

21. Distinct de cele reținute în deciziile menționate, ale căror considerente și soluție își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză, Curtea observă că autoarea excepției de neconstituționalitate critică dispozițiile legale și din perspectiva egalității în drepturi a părinților cu privire la modul în care aceștia își exercită autoritatea părintească.

22. În acest sens, Curtea reține că potrivit jurisprudenței sale, la situații egale trebuie să corespundă un tratament egal, iar violarea principiului egalității și nediscriminării ar putea exista atunci când se aplică tratament diferențiat unor cazuri egale, fără să existe o motivare obiectivă și rezonabilă (a se vedea, în acest sens, deciziile nr. 202 din 14 aprilie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 512 din 16 iunie 2005, nr. 82 din 7 februarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 250 din 13 aprilie 2012, sau nr. 141 din 7 martie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 182 din 2 aprilie 2013). Prin urmare, dispozițiile legale criticate, care stabilesc faptul că, în cazul în care minorul refuză colaborarea în scopul realizării măsurilor din titlul executoriu, chiar și după ce a fost consiliat de către psiholog, creditorul va

solicita instanței de tutelă aplicarea unor penalități, nu aduc atingere principiului egalității cetățenilor în fața legii, întrucât se aplică tuturor persoanelor aflate în ipoteza normei.

23. De altfel, Curtea observă că, potrivit art. 906 alin. (5) din Codul de procedură civilă, la care fac trimitere dispozițiile legale criticate, penalitatea va putea fi înlăturată ori redusă, pe calea contestației la executare, dacă debitorul execută obligația prevăzută în titlul executoriu și dovedește existența unor motive temeinice care au justificat întârzierea executării. Prin urmare nu se poate reține că debitorul se află într-o poziție de inegalitate față de creditor, iar instituirea unui tratament juridic diferit în ceea ce privește părintele căruia i-a fost încredințat copilul, față de celălalt părinte, este justificată în mod obiectiv și rezonabil prin faptul că cei doi părinți se află în situații juridice diferite, nefiind încălcate nici dispozițiile art. 48 alin. (1) din Constituție (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 394 din 24 martie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 358 din 23 mai 2011).

24. În continuare, Curtea observă că, potrivit art. 910 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dispozițiile referitoare la executarea hotărârilor judecătorești referitoare la minori se aplică și în cazul măsurilor referitoare la exercitarea dreptului de a avea legături personale cu minorul, iar, în jurisprudența sa, Curtea a reținut că protecția copiilor, consacrată constituțional în art. 49 din Legea fundamentală, se realizează prin încredințarea lor unuia dintre părinți, care își exercită drepturile părintești, celălalt părinte având dreptul la legături personale cu ei, precum și de a veghea la creșterea, educarea, învățătura și pregătirea lor profesională. Orice hotărâre judecătorească pronunțată de către instanță în procedura de desfacere a căsătoriei prin divorț va ține seama de interesul superior al copilului (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 1.045 din 14 iulie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 551 din 7 august 2009).

25. În ceea ce privește dreptul de a avea legături personale cu copilul, art. 401 alin. (2) din Codul civil prevede că în caz de neînțelegere între părinți, instanța de tutelă decide cu privire la modalitățile de exercitare a acestui drept, astfel că aplicarea dispozițiilor legale criticate fiind subsequentă pronunțării de către instanța de judecată a unei asemenea hotărâri, care nu este, însă, pusă în executare, Curtea reține că textul de lege criticat nu contravine dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 49 alin. (1) privind protecția socială a copiilor și a tinerilor.

26. În continuare, având în vedere notele scrise depuse la dosarul cauzei de către autoarea excepției, prin care se invocă și alte dispoziții constituționale [art. 1 alin. (5), art. 44 alin. (1), art. 45 sau art. 47 alin. (1)], pretins a fi încălcate, Curtea în jurisprudența sa a statuat că extinderea temeiurilor excepției de neconstituționalitate și la alte texte din Constituție, față de cele cuprinse în încheierea de sesizare a Curții Constituționale, nu poate fi reținută. Astfel, potrivit art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, „*Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești (...)*”, iar alin. (4) al aceluiași articol prevede că „*Sesizarea Curții Constituționale se dispune de către instanța în fața căreia s-a ridicat excepția de neconstituționalitate, printr-o încheiere care va cuprinde punctele de vedere ale părților, opinia instanței asupra excepției, și va fi însoțită de dovezile depuse de părți (...)*”. Temeiurile excepției de neconstituționalitate sunt, așadar, cele precizate prin încheierea de sesizare a instanței de judecată în fața căreia a fost invocată excepția, astfel că în fața Curții Constituționale nu pot fi invocate alte temeuri ale excepției decât cele stabilite prin încheierea de sesizare. O extindere a acestora de către instanța de contencios constituțional ar echivala cu sesizarea din oficiu a Curții Constituționale, ceea ce depășește cadrul legal stabilit de Legea nr. 47/1992 (a se vedea, în acest sens, spre exemplu Decizia nr. 801 din 5 decembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 151 din 16 februarie 2018).

27. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Geanina Turcu în Dosarul nr. 5.904/303/2016 al Judecătoria Sectorului 6 București — Secția civilă și constată că dispozițiile art. 913 alin. (5) din Codul de procedură civilă sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătoria Sectorului 6 București — Secția civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 31 mai 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Andreea Costin

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 374

din 31 mai 2018

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 22 alin. (2) și (3),
precum și ale art. 23 alin. (1) din Legea nr. 176/2010 privind integritatea
în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea
Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate,
precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative**

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Bianca Drăghici	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu Drăgănescu.

1. Pe rol se află soluținarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 22 alin. (2) și (3), precum și ale art. 23 alin. (1) din Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, excepție ridicată de Brândușa Cornelia Novac, în Dosarul nr. 180/2/2016 al Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal și care face obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 3.328D/2016.

2. La apelul nominal se prezintă, pentru partea Agenția Națională de Integritate, consilier juridic Alexandra Nicolae, cu

delegație depusă la dosar. Lipsește autoarea excepției, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Agenției Naționale de Integritate, care solicită respingerea excepției de neconstituționalitate, în principal, ca inadmisibilă, având în vedere motivarea acesteia, autoarea urmărind ca instanța de contencios constituțional să pronunțe o decizie de interpretare a textelor de lege criticate, prin raportare la aspecte ce țin de fondul cauzei. În subsidiar se solicită respingerea, ca neîntemeiată, a excepției, având în vedere jurisprudența Curții în materie, în special Decizia nr. 316 din 18 iunie 2013.

4. Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate, ca neîntemeiată, întrucât există jurisprudență în această materie și se propune menținerea acesteia.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

5. Prin Încheierea din 15 septembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 180/2/2016, **Curtea de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 22 alin. (2) și (3), precum și ale art. 23 alin. (1) din Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru**

modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative. Excepția a fost ridicată de Brândușa Cornelia Novac, într-o cauză având ca obiect anularea unor acte administrative, respectiv anularea unor contracte și a actelor adiționale la acestea.

6. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autoarea acesteia susține, în esență, că dispozițiile art. 22 alin. (2) din Legea nr. 176/2010 sunt neconstituționale în măsura în care actul adoptat cu încălcarea prevederilor legale privind conflictul de interese este un contract de cesiune de drepturi de autor, prin care autorul cedează dreptul său de proprietate intelectuală, drept ocrotit de art. 1 din Convenție și art. 44 din Constituție, către instituția condusă de persoana aflată în conflict de interese (indiferent dacă aceasta este una și aceeași persoană).

7. Se afirmă că, în cauză, Agenția Națională de Integritate a solicitat instanței de contencios administrativ și fiscal anularea unor contracte încheiate, pe de o parte, între autoarea excepției și Circul „Globus” București — contracte care aveau ca obiect cesiunea drepturilor patrimoniale de autor și a drepturilor conexe asupra creațiilor artistice realizate și deținute de aceasta —, iar, pe de altă parte, între Societatea Sidus Artis — S.R.L. și Circul „Globus” București, contracte care au ca obiect realizarea de regii T.V. Ca atare, autoarea afirmă că Agenția Națională de Integritate, în fața unei instanțe de contencios administrativ, în baza Legii nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, solicită anularea unor contracte al căror obiect îl reprezintă drepturile de autor, drepturi reglementate exclusiv de Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe. În acest context, autoarea excepției susține că, în mod evident, drepturile reglementate de Legea nr. 8/1996 sunt drepturi ce intră în sfera dreptului de proprietate ocrotit de art. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și art. 44 din Constituția României.

8. Prin urmare, autoarea excepției consideră că, având în vedere dispozițiile exprese ale art. 22 alin. (3) din Legea nr. 176/2010, care prevăd că „Agenția sesizează în termen de 6 luni instanța de contencios administrativ, în vederea anulării actelor emise”, prevederile Legii nr. 176/2010 ar trebui circumscrise strict actelor administrative, așa cum sunt acestea definite de Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, deoarece drepturile de autor nu pot fi incluse în categoria actelor administrative și orice extindere a aplicării dispozițiilor legale criticate asupra altor contracte ce privesc dreptul de proprietate este abuzivă.

9. Autoarea excepției apreciază că anularea unor contracte de cesiune de drepturi de autor și repunerea părților în situația anterioară are ca efect direct o expropriere a sa de drepturile de proprietate intelectuală pentru perioada în care aceste drepturi au fost cesionate în baza contractelor a căror anulare se cere, atâta vreme cât repunerea în situația anterioară nu poate fi făcută decât din punct de vedere al restituirii sumelor de bani primite pentru folosirea creației sale intelectuale.

10. Față de cele prezentate, autoarea excepției apreciază că dispozițiile art. 22 alin. (2) și (3) și cele ale art. 23 alin. (1) din Legea nr. 176/2010 sunt neconstituționale „în măsura în care acestea nu privesc acte administrative emise, adoptate sau întocmite cu încălcarea prevederilor legale privind incompatibilitățile și au ca efect anularea unor contracte

constitutive sau translativ de proprietate intelectuală ocrotite de art. 1 din Convenție și art. 44 din Constituție”.

11. **Curtea de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal**, contrar art. 29 alin. (4) din Legea nr. 47/1992, nu și-a exprimat opinia asupra excepției de neconstituționalitate.

12. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

13. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, întrucât problema nu implică aspecte de neconstituționalitate, ci se referă la modul de interpretare a unor acte juridice și circumstanțe ce țin de fondul cauzei, de a căror analiză este ținută instanța ordinară investită cu judecarea cauzei. Astfel, instanța de contencios constituțional nu are teme să ofere o interpretare a unor chestiuni ce țin de definirea actului administrativ prin raportare la contractul de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor.

14. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actul de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile părții prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

15. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

16. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 22 alin. (2) și (3) și cele ale art. 23 alin. (1) din Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 621 din data de 2 septembrie 2010, cu modificările și completările ulterioare, având următorul cuprins:

— Art. 22: „(2) Dacă raportul de evaluare a conflictului de interese nu a fost contestat în termenul prevăzut la alin. (1) la instanța de contencios administrativ, Agenția sesizează, în termen de 6 luni, organele competente pentru declanșarea procedurii disciplinare, precum și, dacă este cazul, instanța de contencios administrativ, în vederea anulării actelor emise, adoptate sau întocmite cu încălcarea prevederilor legale privind conflictul de interese.

(3) Dacă raportul de evaluare a incompatibilității nu a fost contestat în termenul prevăzut la alin. (1) la instanța de contencios administrativ, Agenția sesizează în termen de 15 zile organele competente pentru declanșarea procedurii disciplinare; dacă este cazul, Agenția sesizează în termen de 6 luni instanța de contencios administrativ, în vederea anulării actelor emise, adoptate sau întocmite cu încălcarea prevederilor legale privind incompatibilitățile.”;

— Art. 23 alin. (1): „În cazul unui conflict de interese, dacă au legătură cu situația de conflict de interese, toate actele juridice sau administrative încheiate direct sau prin persoane interpose,

cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese, sunt lovite de nulitate absolută.”

17. În opinia autoarei excepției, dispozițiile de lege criticate contravin prevederilor din Constituție cuprinse în art. 1 alin. (5) privind statul român, art. 4 alin. (2) privind unitatea poporului și egalitatea între cetățeni, art. 15 referitor la universalitate, art. 16 alin. (1) privind egalitatea în drepturi și art. 44 alin. (1) și (2) referitor la dreptul de proprietate privată, precum și art. 1 privind protecția proprietății din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

18. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că aceasta a fost ridicată într-o cauză având ca obiect anularea unor contracte încheiate, pe de o parte, între autoarea excepției și Circul „Globus” București, al cărui director era — contracte care aveau ca obiect cesiunea drepturilor patrimoniale de autor și a drepturilor conexe asupra creațiilor artistice realizate și deținute de aceasta —, iar, pe de altă parte, între Societatea Sidus Artis — S.R.L., societate unde aceasta a deținut calitatea de asociat, și Circul „Globus” București, contracte care au ca obiect realizarea de regii T.V.

19. Curtea reține că întreaga motivare a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 22 alin. (2) și (3) și cele ale art. 23 alin. (1) din Legea nr. 176/2010 nu privește conținutul normativ al acestora. Autoarea excepției susține, în esență, că dispozițiile Legii nr. 176/2010 trebuie circumscrise strict actelor administrative, așa cum acestea sunt definite de Legea nr. 554/2004, orice extindere a aplicării dispozițiilor de lege criticate asupra altor contracte care privesc dreptul de proprietate fiind abuzivă și, ca atare, speța dedusă judecării nu intră în sfera contenciosului administrativ. Or, Curtea constată că astfel de susțineri nu reprezintă aspecte ce țin de constituționalitatea textelor de lege criticate, ci constituie chestiuni de interpretare și aplicare a textului de lege criticat la situația dedusă judecării.

20. Ca atare, Curtea constată că interpretarea textelor de lege criticate în vederea aplicării lor la situația autoarei excepției constituie aspecte ce intră în competența de soluționare a litigiului dedus instanței de judecată ce a sesizat instanța de

contencios constituțional. În sensul jurisprudenței Curții Constituționale (cu titlu exemplificativ, Decizia nr. 19 din 21 ianuarie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 171 din 18 martie 2003), este atribuția instanțelor de judecată să interpreteze și să determine dispozițiile legale aplicabile în raport cu starea de fapt stabilită. Or, Curtea nu poate modifica sau completa prevederea legală supusă controlului și nici nu se poate pronunța asupra modului de interpretare și aplicare a legii, ci numai asupra înțelesului său contrar Constituției, astfel încât, în temeiul art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă (a se vedea, în același sens, Decizia nr. 618 din 11 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 72 din 27 ianuarie 2017, paragraful 32).

21. De altfel, prin Decizia nr. 10 din 19 iunie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 840 din 24 octombrie 2017, Înalta Curte de Casație și Justiție a admis recursul în interesul legii declarat de Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție și a stabilit că: „În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 22, art. 23 și art. 24 din Legea nr. 176/2010, instanța competentă să soluționeze acțiunea în constatarea nulității absolute a unui contract de muncă sau a unui contract civil, formulată de Agenția Națională de Integritate ulterior întocmirii raportului de evaluare prin care s-a constatat existența conflictului de interese, se determină în raport cu natura juridică a contractului”. În motivare, Înalta Curte a reținut că atunci când titularul acțiunii în anularea actului emis sau încheiat prin încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese este „persoana care se consideră vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim”, cererea de chemare în judecată se va soluționa de instanța competentă în raport cu natura actului, care poate fi cea de contencios administrativ [în cazul actelor administrative unilaterale, precum și în cazul contractelor administrative definite în art. 2 alin. (1) lit. c) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare], instanța civilă (în cazul contractelor civile) sau instanța de dreptul muncii (în cazul contractelor de muncă).

22. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 22 alin. (2) și (3), precum și ale art. 23 alin. (1) din Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, excepție ridicată de Brândușa Cornelia Novac, în Dosarul nr. 180/2/2016 al Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 31 mai 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Bianca Drăghici

INIȚIATIVE LEGISLATIVE ALE CETĂȚENILOR POTRIVIT LEGII NR. 189/1999

EXPUNERE DE MOTIVE

România este o democrație de aproape 30 de ani, însă continuă să rămână o națiune care nu reușește să se exprime la adevăratul său potențial. România parcurge mecanic procesele specifice democrației, însă acestea nu sunt asociate cu responsabilitate și convingere din partea cetățenilor săi și a instituțiilor. Prestația slabă a unor instituții democratice fundamentale ale statului este reflectată în ratele de încredere exprimate de cetățeni în sondajele de opinie. A devenit o obișnuință ca Parlamentul și partidele politice să se afle în mod constant în finalul listei, cu cote de încredere care rareori depășesc 15%. La începutul acestui an, un sondaj CURS cota Parlamentul la 18% (în scădere) și partidele la 12%. Criza de încredere în instituțiile principale ale unei democrații reprezentative erodează mai departe încrederea în toate procesele și instituțiile democratice care decurg din acești doi piloni și, în final, în virtuțile democrației ca regim politic.

Elitele politice românești și societatea civilă deopotrivă se află într-un moment în care trebuie să acționeze neîntârziat pentru a restabili încrederea în Parlament și în partidele politice. O reformă temeinică a legislației care transpune în practică mecanismele de reprezentare politică reprezintă o prioritate pentru a asigura evoluția României din punct de vedere democratic și nu numai. Clasa politică trebuie să își asume o viziune bazată pe principii și obiective democratice solide, elaborate printr-un dialog cu societatea civilă bazat pe încredere, respect și competență de ambele părți.

Considerăm că este necesar să existe un cadru legal care să încurajeze participarea cetățenilor, prin îmbunătățirea ofertei politice, prin sporirea competitivității din cadrul sistemului de partide și din interiorul partidelor, prin micșorarea distanței dintre alegători și aleșii locali sau naționali și prin eficientizarea pârgurilor existente de participare a cetățenilor la viața politică. Ne dorim ca această abordare să fie reflectată într-un cadru legislativ care să contribuie la îmbunătățirea comunicării dintre cetățeni și reprezentanți și, în consecință, la implementarea unor politici publice care răspund mai bine interesului public.

Anul 2015 a adus numeroase modificări ale legislației care reglementează mecanismele de reprezentare politică. Totuși, nu putem vorbi despre reforme reale, ci cel mult despre jumătăți de măsură. Dezbaterile formale nu au fost dublate de ridicarea standardelor de etică și rigurozitate. Politicienii au lăsat loc în continuare pentru practici netransparente, care fac ca obiectivul de a spori încrederea cetățenilor în instituții și calitatea reprezentării cetățenilor de către instituții să fie încă departe de îndeplinire. De asemenea, procedura de adoptare a acestor legi, precum și modul general de lucru al comisiei parlamentare create pentru a gândi revizuirea lor au atras critici din partea societății civile cu privire la lipsa transparenței chiar în timpul procesului de deliberare. Dezbaterile din 2015 au reprezentat un nou episod care a ilustrat faptul că politicienii iau adeseori decizii fără o bază tehnică solidă sau chiar în necunoștință de cauză. Un alt exemplu în acest sens este reforma electorală de dinaintea alegerilor parlamentare din 2008, care a dus la implementarea unui sistem electoral care și-a atins prea puțin din scopurile propuse și a avut efecte secundare nedorite însemnate.

Dincolo de reforma cadrului legal propusă prin această inițiativă legislativă, este important ca reforma să aibă loc și în interiorul partidelor, în special al celor mari, prin deciziile și voința acestora. Felul în care arată sistemul electoral pentru alegerile locale sau naționale nu are un impact semnificativ dacă persoanele recrutate de partide pentru a fi propulsate în funcții publice nu sunt oneste și competente și dacă acestea nu sunt loiale în primul rând interesului public. Deși **considerăm că tipul de sistem electoral influențează calitatea democrației, atunci când candidații dintre care alegem sunt slabi, implicit și aleșii vor fi slabi, indiferent care e procedura prin care îi alegem.**

Scopul general al acestei inițiative este îmbunătățirea calității reprezentării politice a cetățenilor români. Principiile care stau la baza inițiativei noastre sunt următoarele:

1. Ca element esențial al unei democrații, reprezentarea politică trebuie să reflecte fără echivoc interesele cetățenilor și ale țării. Democrația presupune un dialog continuu între cetățeni informați și implicați și factori de decizie care acționează în interes public, precum și un control permanent exercitat de către cetățeni.

2. Sunt necesare schimbări de design instituțional și legislativ pentru creșterea calității reprezentării politice, gândite sub forma unui pachet de măsuri complementare care să aibă ca scop îmbunătățirea reprezentării politice a cetățenilor.

3. Schimbările legislative trebuie să încurajeze și să țină cont de propunerile societății civile și ale mediului academic și să aibă o bază științifică solidă. Este necesară o evaluare atentă a interacțiunii dintre politicile publice noi, adecvarea lor la contextul românesc și măsura în care reflectă preferințele cetățenilor.

4. Mecanismele de reprezentare politică trebuie să asigure promovarea competenței și a onestității în funcțiile publice. Acest lucru presupune atât o legislație electorală transparentă, care să asigure egalitatea de șanse a tuturor celor care doresc să participe la alegeri, în calitate de competitori sau de alegători, cât și un efort din partea partidelor de a-și îmbunătăți și transparentiza filtrele de selecție internă a cadrelor propulsate în funcții publice.

Pentru atingerea scopului enunțat mai sus, am identificat cinci zone principale de intervenție, care vor fi adresate prin propuneri de modificări concrete ale legislației curente:

- A. Alegerea primarilor în două tururi de scrutin
- B. Reducerea numărului de semnături necesare pentru înscrierea în alegeri
- C. Eliminarea pragurilor electorale la alegerile locale și europarlamentare
- D. Introducerea unui mecanism de alocare a mandatelor care să permită votul preferențial pe liste de partid (liste deschise)
- E. Modificarea mecanismului de stabilire a numărului de parlamentari pentru diaspora

A. Alegerea primarilor în două tururi de scrutin
Revenirea la alegerea primarilor în două tururi de scrutin urmărește două obiective majore: creșterea legitimității primarului și o mai bună reprezentare a tuturor intereselor și grupurilor sociale dintr-o comunitate.

Primarul ar trebui să fie actorul politic cu cea mai mare legitimitate într-o comunitate, fiind ales direct de către cetățeni. Începând cu alegerile din anul 2012, primarii sunt aleși într-un sistem de vot majoritar într-un singur tur de scrutin. Anterior, primarii au fost aleși într-un sistem majoritar în două tururi de scrutin. Rezultatele electorale ne permit să comparăm cele două sisteme.

O observație imediată este scăderea legitimității electorale a primarilor aleși, după schimbarea sistemului electoral. Atât în 2012, cât și în 2016, mai mult de două treimi dintre primari au fost aleși cu mai puțin de jumătate din numărul de voturi exprimate. În unele cazuri, primul clasat a primit mai puțin de 30% din numărul de voturi valabil exprimate. La o participare la vot, în medie, de aproximativ 55%, înseamnă că sunt localități în care primarul în funcție a fost votat de 15% sau chiar mai puțin din totalul cetățenilor cu drept de vot. Acest lucru creează o criză de legitimitate politică a primarului.

Un alt efect negativ al alegerii într-un singur tur este apariția unor tactici electorale care exclud grupuri sociale minoritare. Sunt candidați, mai ales primari în funcție, care decid să se adreseze doar grupului cel mai numeros, care le poate asigura primul loc în primul tur, ignorând problemele altor grupuri sociale.

B. Reducerea numărului de semnături necesare pentru înscrierea în alegeri

Reducerea numărului de semnături necesare pentru înscrierea în alegeri, pentru toate tipurile de alegeri, urmărește democratizarea vieții politice, prin eliminarea unor bariere artificiale din calea competitorilor mici.

Reforma electorală inițiată în anul 2015 a introdus, pentru prima dată, cerința ca toți candidații să prezinte liste de semnături de susținere la înscrierea în alegeri. Regula se aplică acum și pentru partide și alianțe, nu doar pentru candidați independenți, ca în trecut. Rolul listelor este de filtru de relevanță, după ce au fost relaxate condițiile de înființare a unui partid. În bună măsură, acest obiectiv a fost atins, dar au fost vizibile și părțile negative, în special faptul că numărul prea mare de semnături s-a dovedit o barieră artificială pentru înscrierea în alegeri a partidelor noi.

Pentru alegerile locale și parlamentare, numărul de semnături a fost stabilit la 1% din numărul total de alegători dintr-o circumscripție, dar nu mai puțin de un prag absolut. Pentru alegerile locale, acest prag absolut a fost stabilit la nu mai puțin de 100 la comune, 500 în orașe mici și mijlocii și 1.000 în orașe mari și județe. Comisia de la Veneția, prin Codul Bunelor Practici în Materie Electorală, recomandă ca numărul de semnături să nu depășească 1% din numărul de alegători. Oprindu-se la valoarea maximă recomandată, legiuitorul nu a ținut cont de specificul politic românesc: indice ridicat de migrație (deci un număr semnificativ de cetățeni plecați în străinătate, ceea ce reduce bazinul de colectare a semnăturilor), încredere socială scăzută și interes scăzut pentru politică.

La alegerile locale, pragul absolut se aplică în 2.867 din cele 3.228 de circumscripții organizate pentru alegerile locale. În 1.342 de circumscripții, numărul de semnături depășește 5% din numărul de alegători. Pentru 226 de localități se depășește pragul de 10%, iar în 26 de comune fiecare candidat are nevoie de sprijinul a mai mult de 20% din numărul de alegători. Întâlnim o situație extremă în comuna Bătrâna, din județul Hunedoara, unde sunt înregistrați 108 alegători, dar în continuare sunt necesare 100 de semnături, adică 93% din numărul de alegători.

Modificarea propusă urmărește coborârea semnificativă a numărului de semnături necesare, la 0,1% din numărul alegătorilor înscrși pe liste, complementar cu un prag minimal și unul maximal: nu mai puțin de 10 semnături, pentru localitățile foarte mici, respectiv nu mai mult de 500 de semnături. Aceste valori se aplică în cazul alegerilor locale și parlamentare.

C. Eliminarea pragurilor electorale la alegerile locale și europarlamentare

Eliminarea pragului electoral la alegerile locale și europarlamentare urmărește două obiective: 1) creșterea nivelului de proporționalitate în cazul consiliilor locale și județene, respectiv în cadrul grupului de europarlamentari români, care au o dimensiune mai mică (în comparație cu Senatul și Camera Deputaților), și 2) stimularea competiției politice și o mai bună reprezentare a grupurilor minoritare la nivel local.

În teorie, pragul electoral reprezintă un compromis prin care se renunță la un grad de reprezentare proporțională pentru o creștere de stabilitate politică, rezultată dintr-un număr mai mic de partide prezente în adunările alese și care pot să formeze mai ușor coaliții. În România, pierderea de proporționalitate este semnificativă, mai ales în cazul unor adunări mai mici, precum consiliile locale și județene sau delegația de europarlamentari. Însăși existența unui număr mare de voturi nereprezentate este în sine un semnal clar că cetățenii preferă un spectru mai larg de opțiuni și nu limitarea la câteva formațiuni politice mari. Mai mult, modificările la legea partidelor din 2015 creează cadrul pentru formarea mai ușoară de partide, active în special la nivel local în primă fază, deci este necesar ca și legea electorală să fie pusă în acord. Eliminarea pragului electoral nu ar crește oricum semnificativ riscul de instabilitate și fragmentare excesivă în cazul acestor adunări mici. Coeficientul electoral, adică numărul total de voturi valabil exprimate împărțit la numărul de mandate puse în joc, funcționează ca un prag „natural” și este relativ ridicat în cazul unor adunări mici. De exemplu, la alegerile locale din județul Covasna sunt puse în joc 31 de mandate, deci în termeni procentuali coeficientul electoral (pragul „natural”) este de 3,22%. Pentru multe consilii locale din mediul rural, care au aproximativ 10 membri, pragul de 5% oricum nu se justifică, în condițiile în care pragul natural este de aproximativ 10%.

D. Introducerea unui mecanism de alocare a mandatelor care să permită votul preferențial pe liste de partid (liste deschise)

Există mai multe studii care subliniază meritele listelor deschise, atât din perspectiva partidelor și a activității aleșilor, cât și a alegătorilor. Din punctul de vedere al rolului reprezentativ pe care parlamentarii îl percep ca urmare a alegerilor, listele deschise pot genera rezultate mai bune decât un sistem uninominal, cu liste închise sau mixt. În același timp, listele deschise sporesc sentimentul de eficacitate pe care alegătorii îl asociază votului lor, prin faptul că aceștia au la îndemână mai multe opțiuni (atât partide, cât și persoane).

Pentru contextul României, listele deschise permit păstrarea tradiției proporționalității și a listelor de candidați. Există mai multe forme de liste deschise, unele mai complicate, care permit alegătorilor să acorde mai multe voturi preferențiale pentru candidați de pe liste diferite, sau unele extrem de laxe, în care candidații sunt trecuți aleatoriu sau în ordine alfabetică pe buletinele de vot. Din această multitudine de posibilități, am optat pentru un tip de listă deschisă care să fie a) ușor de înțeles de către alegători, b) ușor de gestionat de către administratorii procesului electoral și c) care să permită partidelor să păstreze listele ordonate de candidați. În plus, este un tip de vot care poate fi implementat în toate cele trei tipuri de alegeri în care sunt folosite listele de candidați (locale, parlamentare, europarlamentare).

Introducerea listelor deschise are impact asupra a) structurii buletinului de vot, b) exercitării votului de către alegători, c) procesului de numărare a votului, d) redactării proceselor verbale și e) atribuirii mandatelor. Forma pe care o propunem caută să facă toate aceste modificări cât mai ușor de asimilat.

1. Alegătorii au un singur vot, care este acordat sau unui partid, sau unui candidat de pe lista unui partid, sau unui candidat independent. Fiecare partid ordonează candidații de pe propria listă.

Propunem un sistem în care alegătorul are la dispoziție un singur vot, din rațiuni de simplitate pentru alegători și pentru gestionarea procesului electoral. De asemenea, prin faptul că *partidele propun o listă ordonată, ele își indică preferințele proprii asupra propriilor candidați* (similar cu o listă închisă). Acest element permite partidelor să aibă un cuvânt mai important de spus în ce privește proprii candidați, întrucât poate servi drept indicație pentru acei alegători fideli partidului care nu sunt decizi cu privire la propriile preferințe asupra candidaților partidului respectiv.

În același timp, recomandăm ca *alegătorii să poată să aleagă între a vota un partid, fără să indice preferințe între candidați, sau a vota un candidat de pe lista unui partid*. În cazul în care alegătorii ar fi obligați să opteze pentru un candidat al unui partid, alegătorii care nu au informații despre acesta tind să voteze la întâmplare de pe lista de candidați ai partidului. De exemplu, apar efecte sistematice de listă (au șanse mai mari să fie votați cei de la început și cei de la final).

2. Propunem să existe un prag electoral pentru candidații individuali echivalent cu coeficientul electoral calculat pentru circumscripția respectivă.

Rolul acestui prag este de a preveni situația în care doar o mică parte a alegătorilor își exprimă o preferință pentru un anumit candidat, iar aceste preferințe să fie suficiente pentru a determina candidații care primesc mandatele.

De exemplu, atunci când într-o circumscripție un partid câștigă 5 mandate, iar 3 dintre candidații săi au atins un număr de preferințe echivalent cu coeficientul electoral din acea circumscripție, atunci vor intra în Parlament: (1) cei 3 candidați și (2) încă alți 2 candidați luați în ordine de pe lista partidului pentru acea circumscripție.

3. Numărarea voturilor și atribuirea mandatelor

Utilizarea unui sistem bazat pe liste deschise ar ridica într-o oarecare măsură nivelul de complexitate a procesului de numărare a voturilor. După închiderea urnelor, numărarea voturilor presupune două etape: (1) numărarea voturilor obținute de fiecare partid (ca până acum); (2) numărarea preferințelor din interiorul fiecărei liste. Propunerea noastră permite realizarea simultană a acestor două etape, fără a fi nevoie de două numărători diferite ale acelorași buletine de vot.

Calcularea coeficientului electoral la nivel de circumscripție indică și numărul de preferințe minim pe care un candidat trebuie să îl obțină pentru a putea primi un mandat, indiferent de poziția sa pe lista partidului. Apoi, candidații fiecărui partid care au depășit acest prag sunt ordonați în funcție de numărul de voturi obținute, iar atribuirea mandatelor se face în funcție de numărul de mandate la care are dreptul un partid în circumscripția respectivă.

E. Modificarea numărului de parlamentari pentru diaspora

Legea electorală conține prevederi contradictorii în ceea ce privește circumscripția care revine diasporei, în special din perspectiva numărului de parlamentari care îi sunt alocați: doi senatori și patru deputați.

Numărul mic de parlamentari, raportat la dimensiunea acestui segment de electorat, poate fi asociat cu probleme precum:

- participarea redusă la vot a românilor din străinătate la alegerile parlamentare;
- interesul scăzut din partea partidelor cu privire la această circumscripție,
- reprezentarea deficitară a intereselor acestui segment de electorat în viitorul parlament; și

— pe termen lung, reducerea și mai accentuată a interesului și dorinței de implicare a românilor din străinătate cu privire la politica națională.

Pentru a corecta actuala situație, se impune modificarea Legii nr. 208/2015 în sensul eliminării dispozițiilor ce stabilesc expres numărul de mandate atribuit fiecărei circumscripții, respectiv a art. 5 alin. (6) și a anexei nr. 1, permițând astfel algoritmului de determinare a numărului de mandate atribuite fiecărei circumscripții, bazat pe norma de reprezentare la nivelul fiecărei circumscripții pentru Senat, respectiv pentru Camera Deputaților, inclusiv pentru circumscripția 43, să producă efecte.

Deși de-a lungul timpului datele statistice privitoare la numărul cetățenilor români care locuiesc în afara granițelor României fără a avea însă domiciliul sau reședința înregistrate în statul în care locuiesc au variat, este clar că prevederile actuale ale Legii nr. 208/2015 nu permit acestora să își desemneze reprezentanții în Parlament decât în situația în care revin în județul de domiciliu sau de reședință pentru a vota. Dat fiind că acești cetățeni păstrează încă o legătură strânsă cu localitățile de domiciliu sau reședință, dar reținând că deplasarea în aceste localități pentru a putea vota reprezintă un real obstacol în calea exercitării dreptului fundamental de a alege, considerăm necesară înlesnirea exercitării acestui drept prin introducerea unei proceduri care să le permită să voteze pentru reprezentanții circumscripției în care își au domiciliul în țară, dar în cadrul secțiilor de vot din afara țării.

SECȚIUNEA 1

Titlul proiectului de act normativ: Lege pentru modificarea unor acte normative în materie electorală

SECȚIUNEA a 2-a

Motivul emiterii proiectului de act normativ

1. Descrierea situației actuale

Prezentele norme cu rang constituțional, norme cu rang de lege organică, respectiv norme de executare și aplicare a legii definesc și stabilesc sfera drepturilor electorale, condițiile de exercitare și garanțiile care însoțesc aceste drepturi, obligațiile organelor de stat în legătură cu alegerile, regulile de organizare și desfășurare a alegerilor, cele de stabilire, centralizare și comunicare a rezultatelor, precum și modalitatea de atribuire a mandatelor, respectiv de validare a referendumului.

Legile care reglementează organizarea și desfășurarea alegerilor și a referendumurilor sunt:

a) Legea nr. 35/2008 pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului și pentru modificarea și completarea Legii nr. 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, a Legii administrației publice locale nr. 215/2001 și a Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, cu modificările și completările ulterioare;

b) Legea nr. 370/2004 pentru alegerea Președintelui României, cu modificările și completările ulterioare;

c) Legea nr. 33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European, cu modificările și completările ulterioare;

d) Legea nr. 67/2004 privind alegerea autorităților administrației publice locale, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

e) Legea nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului.

Scopul general al acestei inițiative este îmbunătățirea calității reprezentării politice a cetățenilor români.

Pentru redactarea prezentei propuneri legislative s-a analizat legislația relevantă în domeniul electoral, încadrarea acesteia pe categorii tematice, precum și instituțiile juridice, conceptele și noțiunile exprimate prin actele respective.

În cadrul activității de documentare care a stat la baza elaborării prezentei propuneri legislative au fost analizate instrumentele juridice internaționale în domeniu, legislația electorală a statelor membre ale Uniunii Europene, jurisprudența în materie electorală a Curții Constituționale și a instanțelor judecătorești, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, studiile elaborate de Comisia de la Veneția, precum și literatura de specialitate în domeniu.

2. Schimbări preconizate

A. Alegerea primarilor în două tururi de scrutin

Revenirea la alegerea primarilor în două tururi de scrutin urmărește două obiective majore: creșterea legitimității primarului și o mai bună reprezentare a tuturor intereselor și grupurilor sociale dintr-o comunitate.

Primarul ar trebui să fie actorul politic cu cea mai mare legitimitate într-o comunitate, fiind ales direct de către cetățeni.

B. Reducerea numărului de semnături necesare pentru înscrierea în alegeri

Reducerea numărului de semnături necesare pentru înscrierea în alegeri, pentru toate tipurile de alegeri, urmărește democratizarea vieții politice, prin eliminarea unor bariere artificiale din calea competitorilor mici.

Reforma electorală inițiată în anul 2015 a introdus, pentru prima dată, cerința ca toți candidații să prezinte liste de semnături de susținere la înscrierea în alegeri. Regula se aplică acum și pentru partide și alianțe, nu doar pentru candidații independenți, ca în trecut. Rolul listelor este de filtru de relevanță, după ce au fost relaxate condițiile de înființare a unui partid. În bună măsură, acest obiectiv a fost atins, dar au fost vizibile și părțile negative, în special faptul că numărul prea mare de semnături s-a dovedit o barieră artificială pentru înscrierea în alegeri a partidelor noi.

C. Eliminarea pragurilor electorale la alegerile locale și europarlamentare

Eliminarea pragului electoral la alegerile locale și europarlamentare urmărește două obiective: 1) creșterea nivelului de proporționalitate în cazul consiliilor locale și județene, respectiv în cadrul grupului de europarlamentari români, care au o dimensiune mai mică (în comparație cu Senatul și Camera Deputaților), și 2) stimularea competiției politice și o mai bună reprezentare a grupurilor minoritare la nivel local.

D. Introducerea unui mecanism de alocare a mandatelor care să permită votul preferențial pe liste de partid (liste deschise)

Există mai multe studii care subliniază meritele listelor deschise, atât din perspectiva partidelor și a activității aleșilor, cât și a alegătorilor. Din punctul de vedere al rolului reprezentativ pe care parlamentarii îl percep ca urmare a alegerilor, listele deschise pot genera rezultate mai bune decât un sistem uninominal, cu liste închise sau mixt. În același timp, listele deschise sporesc sentimentul de eficacitate pe care alegătorii îl asociază votului lor, prin faptul că aceștia au la îndemână mai multe opțiuni (atât partide, cât și persoane).

Pentru contextul României, listele deschise permit păstrarea tradiției proporționalității și a listelor de candidați. Există mai multe forme de liste deschise, unele mai complicate, care permit alegătorilor să acorde mai multe voturi preferențiale pentru candidați de pe liste diferite, sau unele extrem de laxe, în care candidații sunt trecuți aleatoriu sau în ordine alfabetică pe buletinele de vot. Din această multitudine de posibilități am optat pentru un tip de listă deschisă care să fie a) ușor de înțeles de către alegători, b) ușor de gestionat de către administratorii procesului electoral și c) care să permită partidelor să păstreze listele ordonate de candidați. În plus, este un tip de vot care poate fi implementat în toate cele trei tipuri de alegeri în care sunt folosite listele de candidați (locale, parlamentare, europarlamentare).

Introducerea listelor deschise are impact asupra a) structurii buletinului de vot, b) exercitării votului de către alegători, c) procesului de numărare a votului, d) redactării proceselor-verbale și e) atribuirii mandatelor. Forma pe care o propunem caută să facă toate aceste modificări cât mai ușor de asimilat.

E. Modificarea numărului de parlamentari pentru diaspora

Modificările propuse cu privire la Legea nr. 208 din 20 iulie 2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente asumă drept principal obiectiv asigurarea unui mai mare grad de fidelitate între dimensiunea populației cu drept de vot din cadrul fiecărei circumscripții electorale și numărul de deputați și senatori ce reprezintă respectivele circumscripții.

Dispozițiile aplicabile în prezent stabilesc două modalități distincte de stabilire a numărului de mandate de deputați și senatori repartizate fiecărei circumscripții.

Pe de o parte, potrivit art. 5 alin. (2) și alin. (3) din cadrul Legii nr. 208/2015, norma de reprezentare pentru alegerea Camerei Deputaților este de un deputat la 73.000 de locuitori, iar norma de reprezentare pentru alegerea Senatului este de un senator la 168.000 de locuitori. Numărul de locuitori va fi stabilit, potrivit art. 5 alin. (4), în funcție de populația după domiciliu a fiecărei circumscripții, astfel cum a fost aceasta determinată de Institutul Național de Statistică la data de 1 ianuarie a anului precedent anului în care au loc alegeri la termen. Odată cunoscute norma generală de reprezentare și numărul de locuitori ai fiecărei circumscripții, va fi determinat și numărul de mandate de deputați și senatori repartizate respectivei circumscripții.

Pe de altă parte, însă, potrivit art. 5 alin. (6) din cadrul Legii nr. 208/2015, numărul de mandate pentru Senat și, respectiv, pentru Camera Deputaților atribuite fiecărei circumscripții sunt expres determinate în anexa nr. 1 la Legea nr. 208/2015.

Prezenta reglementare impune o problemă majoră: deși este stabilit un algoritm de determinare a numărului de mandate de deputați și senatori atribuite fiecărei județe ce ar putea asigura flexibilitate și, implicit, fidelitate față de fluctuațiile de populație pe termen mediu și lung, se renunță imediat la folosirea acestuia, în favoarea determinării exprese a numărului de mandate atribuite fiecărei circumscripții, prin anexa nr. 1 la Legea nr. 208/2015. Se ajunge astfel la o lipsă absolută de flexibilitate, singura posibilitate de modificare a numărului de mandate atribuite fiecărei circumscripții fiind modificarea de către Parlament, prin lege, ori de către Guvern, printr-un act normativ cu putere echivalentă legii, a dispozițiilor actuale ale Legii nr. 208/2015.

Practic, algoritmul pentru atribuirea de mandate fiecărei circumscripții, impus prin art. 5 alin. (2)—(5), este lipsit de efecte prin stabilirea chiar de către legiuitor a numărului de mandate atribuite fiecărei circumscripții, prin art. 5 alin. (6) și anexa nr. 1.

Existența unor dispoziții contradictorii în cuprinsul aceluiași act normativ este de natură să încalce principiul securității juridice, ridicat de către Curtea Constituțională a României, prin jurisprudența sa, la grad de principiu constituțional. În acest sens, prin Decizia nr. 710/2009, Curtea Constituțională a constatat neconstituționalitatea unei norme pentru „modul deficitar de redactare”. Similar, prin Decizia nr. 453/2008, Curtea a arătat că stabilirea unor măsuri „insuficient elaborate, uneori imposibil de aplicat” este contrară exigențelor constituționale. Și în cazul de față, stabilirea în cadrul aceluiași act normativ a două moduri distincte de determinare a numărului de mandate de deputați și senatori pentru fiecare circumscripție este mai mult decât un „mod deficitar de redactare” a dispozițiilor existente, putând duce chiar la eventuale blocaje în aplicarea legii.

Pentru a corecta actuala situație normativă se impune modificarea Legii nr. 208/2015 în sensul eliminării dispozițiilor ce stabilesc expres numărul de mandate atribuit fiecărei circumscripții, respectiv a art. 5 alin. (6) și a anexei nr. 1, permițând astfel algoritmului de determinare a numărului de mandate atribuite fiecărei circumscripții, stabilit prin art. 5 alin. (2)—(5), să producă efecte. De asemenea, deși de-a lungul timpului datele statistice privitoare la numărul cetățenilor români care locuiesc în afara granițelor României fără a avea domiciliul sau reședința înregistrate în statul în care locuiesc au variat, este clar că prevederile actuale ale Legii nr. 208/2015 nu permit acestora să își desemneze reprezentanții în Parlament decât în situația în care revin în localitatea de domiciliu sau de reședință pentru a vota. Dat fiind că acești cetățeni păstrează încă o legătură strânsă cu localitățile de domiciliu sau reședință, dar reținând că deplasarea în aceste localități pentru a putea vota reprezintă un real obstacol în calea exercitării dreptului fundamental de a alege, considerăm necesară înlesnirea exercitării acestui drept prin introducerea unei proceduri care să le permită să voteze pentru reprezentanții circumscripției în care își au domiciliul în țară, dar în cadrul secțiilor de vot din afara țării.

3. Alte informații

SECȚIUNEA a 3-a

Impactul socioeconomic al proiectului de act normativ

Proiectul de act normativ are un impact socioeconomic pozitiv întrucât scopul urmărit constă în îmbunătățirea reglementărilor privind organizarea activității electorale ce stă la baza sistemului democratic de guvernare.

1. Impactul macroeconomic

Nu este cazul.

2. Impactul asupra mediului concurențial și domeniului ajutoarelor de stat

Nu este cazul.

3. Impactul asupra mediului de afaceri

Nu este cazul.

4. Impactul social

Proiectul de act normativ va avea efecte pozitive pe termen mediu și lung la nivelul unităților administrativ-teritoriale și, implicit, al colectivităților locale întrucât asigură o mai bună reprezentativitate electorală a cetățenilor și crește gradul de implicare civică.

5. Impactul asupra mediului

Nu este cazul.

SECȚIUNEA a 4-a

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung (pe 5 ani)

Prin promovarea acestui act normativ nu se aduc modificări în volumul bugetului general consolidat, ci numai în structura acestuia.

Comitetul de inițiativă pentru promovarea propunerii legislative a cetățenilor de modificare a unor acte normative în materie electorală

— Cârstoiu Tudor
— Checheriță Lucian-Silviu
— Cincu Sanda
— David Sorin
— Dumitriu Vasile-Mihai
— Foamete Lidia-Alexandra

— Lazăr Alexandra-Izabela
— Lupu Andrei-Răzvan
— Marinescu Șerban
— Măhălean Ligia-Roxana
— Nistor Daria-Adelaida
— Paparete Traian

SECȚIUNEA a 5-a

Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare

1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ:

a) acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ;

b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții

Se modifică următoarele legi:

Legea nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali

Legea nr. 208 din 20 iulie 2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente

Legea nr. 33 din 16 ianuarie 2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European

Legea nr. 370 din 20 septembrie 2004 privind alegerea Președintelui României

2. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația Uniunii Europene în cazul proiectelor ce transpun prevederi ale Uniunii Europene

Proiectul nu transpune reglementări ale Uniunii Europene.

Cu toate acestea, la elaborarea proiectului de lege s-a avut în vedere conformitatea acestuia cu legislația Uniunii Europene în materie de principii și valori democratice.

4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene

Proiectul respectă jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene în domeniu.

SECȚIUNEA a 6-a

Consultări efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

Informații privind procesul de consultare

Au fost consultate partidele politice parlamentare, partidele politice neparlamentare și organizațiile neguvernamentale de profil.

SECȚIUNEA a 7-a

Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ

Informarea publicului cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ

Proiectul de act normativ face obiectul unei inițiative cetățenești.

SECȚIUNEA a 8-a

Măsuri de implementare

Măsuri de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale — înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente

Hotărâri ale Guvernului și hotărâri ale Autorității Electorale Permanente.

— Paraschiv Raluca-Mihaela
— Păunoiu Coralia-Victorița
— Polițeanu Mihai-Laurențiu
— Ștefănescu Laurențiu-Costin
— Teniță Dragoș Cătălin

LEGE**pentru modificarea unor acte normative în materie electorală**

1. Legea nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali se modifică după cum urmează:

1. Art. 49, alin. (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

(2) Pentru fiecare candidat la funcția de primar și listă de candidați pentru consiliul local și pentru consiliul județean, partidele politice, alianțele politice, alianțele electorale și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale trebuie să prezinte o listă cuprinzând un număr de susținători egal cu minimum 0,1% din numărul total de voturi valabil exprimate la ultimele alegeri locale în circumscripția respectivă și pentru funcția respectivă, dar nu mai puțin de 20 și nu mai mult de 500.

2. Art. 50 se modifică și va avea următorul cuprins:

(1) Candidații independenți pentru funcția de consilier trebuie să prezinte o listă cuprinzând un număr de susținători egal cu minimum 0,1% din numărul total de voturi valabil exprimate la ultimele alegeri locale în circumscripția respectivă și pentru funcția respectivă, dar nu mai puțin de 20 și nu mai mult de 500.

(2) Pentru funcția de primar, candidații independenți trebuie să prezinte o listă cuprinzând un număr de susținători egal cu minimum 0,1% din numărul total de voturi valabil exprimate la ultimele alegeri locale în circumscripția respectivă și pentru funcția respectivă, dar nu mai puțin de 20 și nu mai mult de 500.

(3) Nu se admit liste de candidați independenți pentru funcția de consilier.

3. Art. 58, alin. (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

Buletinul de vot este format din mai multe file. Pe paginile interioare ale buletinului de vot se vor imprima listele de candidați, câte una pe fiecare pagină, respectiv câte un candidat independent pe fiecare pagină, cu câte un patruleter în dreptul fiecărui candidat de pe fiecare listă, respectiv în dreptul fiecărui candidat independent, și cu un patruleter separat în dreptul semnului electoral, în dimensiune similară cu cea a ștampilei VOTAT, în afară de ultima pagină, pe care se aplică ștampila de control. Patruleterele se numerează de la stânga la dreapta. Paginile se numerează.

4. Art. 58, alin. (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

Patruleterele se imprimă paralel între ele.

5. Art. 58, alin. (3) se modifică și va avea următorul cuprins:

În patruletere nu se va regăsi niciun însemn grafic.

6. Art. 58, alin. (4) se modifică și va avea următorul cuprins:

Candidații se identifică pe listă prin nume și prenume și se înscriu în ordinea stabilită de partidul politic, alianța politică sau alianța electorală care a depus lista.

7. La art. 58 se adaugă alin. 9¹ cu următorul cuprins:

Conform rezultatului tragerii la sorți și a ordinii stabilită de partide sau alianțele electorale pe propria listă de candidați, fiecare candidat de pe fiecare listă, respectiv fiecare candidat independent, va primi un cod format din patru cifre, marcat în patruleterul aferent candidatului, primele două indicând poziția listei pe buletinul de vot, iar următoarele două poziția candidatului pe listă (primul candidat de pe prima listă va avea codul 0101, al doilea codul 0102 etc.). Codul asociat unui vot acordat listei în bloc, marcat în patruleterul aferent semnului electoral, conform art. 61 (4), va fi format din primele două cifre

care indică poziția listei pe buletinul de vot, urmate de cifrele 00. Codul candidaților independenți va fi format din primele două cifre care indică poziția pe buletinul de vot, urmate de cifrele 01. Codurile vor fi utilizate la încheierea proceselor verbale, conform art. 94.

8. Art. 85, alin. (6) se modifică și va avea următorul cuprins:

Alegătorii votează separat, în cabine închise, aplicând ștampila cu mențiunea „VOTAT” într-un singur patruleter, asociat cu însemnul electoral al listei de candidați pe care o votează sau asociat cu numele candidatului dintr-o listă de candidați sau al candidatului independent pe care îl votează. Aplicarea ștampilei VOTAT în patruleterul aferent unui candidat de pe o listă de candidați, și, pe același buletin de vot, și în patruleterul aferent semnului electoral al aceleiași liste de candidați, reprezintă un vot valabil exprimat și se va număra ca un vot acordat candidatului de pe lista respectivă. Aplicarea ștampilei VOTAT pentru doi sau mai mulți candidați de pe aceeași listă de candidați reprezintă un vot valabil exprimat și echivalează cu un vot aferent listei respective, fără a se lua în considerare o preferință exprimată pentru un anumit candidat. Aplicarea ștampilei VOTAT în două sau mai multe patruletere aferente unor candidați sau semne electorale de pe două sau mai multe liste de candidați atrage după sine anularea votului.

9. Se introduce art. 92¹ cu următorul cuprins:

1) Operatorul de calculator al biroului electoral al secției de vot asigură înregistrarea video-audio neîntreruptă a procedurilor realizate de la încheierea votării și până la părăsirea localului secției de vot de către membrii biroului electoral al secției de votare, în scopul asigurării posibilității organismelor electorale de a verifica respectarea dispozițiilor prezentei legi.

2) Operatorul de calculator trebuie să realizeze înregistrarea video-audio prevăzută la alin. (1) dintr-o poziție fixă, de la o distanță medie, pe un cadru general.

3) Se interzice operatorului de calculator să realizeze copii ale înregistrării video-audio, ori să permită accesul altor persoane la înregistrare.

10. Se introduce art. 92² cu următorul cuprins:

1) Autoritatea Electorală Permanentă, cu sprijinul Serviciului de Telecomunicații Speciale și al Institutului Național de Statistică, asigură implementarea și gestionarea Sistemului informatic de monitorizare a prezenței la vot și de prevenire a votului ilegal, pe baza datelor și informațiilor din Registrul electoral și Registrul secțiilor de votare.

2) Normele metodologice privind funcționarea Sistemului informatic de monitorizare a prezenței la vot și de prevenire a votului ilegal, selecția și desemnarea operatorilor de calculator ai birourilor electorale ale secțiilor de votare se aprobă prin hotărâre a Autorității Electorale Permanente.

3) Pentru implementarea și funcționarea pe durata alegerilor a Sistemului informatic de monitorizare a prezenței la vot și de prevenire a votului ilegal se va utiliza, de regulă, infrastructura informatică deținută de autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și de unitățile de învățământ, sub coordonarea Serviciului de Telecomunicații Speciale.

4) Serviciul de Telecomunicații Speciale asigură serviciile de telefonie specială și de comunicații de voce și date, necesare birourilor și oficiilor electorale, precum și funcționarea Sistemului informatic de monitorizare a prezenței la vot și de prevenire a votului ilegal. Sumele necesare pentru acoperirea acestor cheltuieli se asigură din bugetul de stat.

11. Art. 93, alin. (1/f) se modifică și va avea următorul cuprins:

Citește cu voce tare, la deschiderea fiecărui buletin de vot, lista de candidați care a fost votată sau, după caz, numele și prenumele candidatului de pe lista de candidați votat sau numele și prenumele candidatului independent, precum și codul aferent votului exprimat pe buletinul de vot, ori numele și prenumele candidatului pentru funcția de primar care a fost votat și arată buletinul de vot celor prezenți; buletinele de vot deschise sunt selectate în funcție de consiliul local, primar, consiliul județean și, după caz, în funcție de Consiliul General al Municipiului București și de primarul general al municipiului București, sunt așezate în funcție de partide politice, alianțe politice, alianțe electorale sau organizații ale cetățenilor aparținând minorităților naționale și de candidați independenți și sunt numărate și legate separat;

12. Art. 93, alin. (1/h) se modifică și va avea următorul cuprins:

În tabelele prevăzute la lit. g) se înscriu și numărul total al votanților, numărul total al voturilor nule, listele de candidați sau, după caz, numele și prenumele candidaților de pe listele de candidați care au obținut voturi sau, după caz, numele și prenumele candidaților independenți, cu codurile aferente, și numele și prenumele candidaților pentru funcția de primar, precum și numărul voturilor valabil exprimate pentru fiecare; tabelele astfel întocmite sunt instrumente de lucru pentru completarea proceselor-verbale;

13. Art. 94, alin. (3/g) se modifică și va avea următorul cuprins:

numărul voturilor valabil exprimate, obținute de fiecare listă de candidați, de fiecare candidat de pe listele de candidați sau de fiecare candidat independent pentru funcția de consilier, cu codurile aferente, ori, după caz, numărul voturilor valabil exprimate, obținute de fiecare candidat pentru funcția de primar;

14. Art. 100 se modifică și va avea următorul cuprins:

(1) Pentru repartizarea mandatelor de consilier, biroul electoral de circumscripție stabilește coeficientul electoral al circumscripției, reprezentând numărul întreg, fără zecimale, nerotunjit, rezultat din împărțirea numărului total al voturilor valabil exprimate pentru formațiuni politice, organizații ale minorităților naționale sau candidați independenți în circumscripția respectivă la numărul total de consilieri din circumscripția respectivă.

(2) Repartizarea mandatelor de consilier se face astfel:

a) în prima etapă, biroul electoral de circumscripție stabilește numărul de mandate ce revine fiecărei liste de candidați, precum și candidaților independenți, pe baza coeficientului electoral al circumscripției; biroul electoral de circumscripție repartizează fiecărei liste atâtea mandate de câte ori coeficientul electoral al circumscripției se include în numărul total al voturilor valabil exprimate pentru lista respectivă; de asemenea, este declarat ales candidatul independent care a obținut un număr de voturi cel puțin egal cu coeficientul electoral al circumscripției. Se consideră voturi neutilizate pentru fiecare listă de candidați a partidelor politice, alianțelor politice și alianțelor electorale voturile care au rămas după atribuirea mandatelor, precum și cele inferioare coeficientului electoral al circumscripției;

b) dacă unui partid politic, alianțe politice sau electorale ori unei organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale care participă la alegeri i-au revenit, pe baza coeficientului electoral al circumscripției, mai multe mandate decât candidații înscriși în listă, mandatele suplimentare primite vor fi disponibilizate și vor fi repartizate în etapa a II-a, conform prevederilor alin. (11)—(15);

c) în a doua etapă, biroul electoral de circumscripție repartizează mandatele neatribuite, pe baza unui tabel cuprinzând partidele politice, alianțele politice, alianțele electorale și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, în ordinea descrescătoare a numărului de voturi neutilizate; mandatele neatribuite se repartizează partidelor politice, alianțelor politice și alianțelor electorale, în ordinea înscrierii acestora în tabel, câte unul pentru fiecare partid politic, alianță politică și alianță electorală. Dacă nu se reușește repartizarea tuturor mandatelor, operațiunea se repetă până la epuizarea acestora. În situația în care una sau mai multe organizații ale cetățenilor aparținând minorităților naționale nu au întrunit coeficientul electoral al circumscripției, neobținând astfel în etapa I niciun mandat de consilier, la repartizarea mandatelor se aplică prevederile alin. (6).

(3) În situația în care una sau mai multe organizații ale cetățenilor aparținând minorităților naționale nu întrunesc coeficientul electoral al circumscripției, vor participa la repartizarea mandatelor atât în etapa I, cât și în cea de-a doua etapă, în limita voturilor rămase neutilizate, ca orice partid politic. Candidații independenți care au primit un număr de voturi valabil exprimate mai mic decât coeficientul electoral al circumscripției participă în etapa a II-a de repartizare a mandatelor de consilieri. Dacă unui partid politic, alianțe politice sau electorale i-au fost atribuite din prima etapă un număr de mandate egal cu numărul de candidaturi înscrise în listă, nu va mai participa la etapa a doua de repartizare a mandatelor chiar dacă are voturi neutilizate.

(4) Se consideră voturi neutilizate pentru fiecare listă de candidați a partidelor politice, alianțelor politice, alianțelor electorale și a organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale sau candidaților independenți voturile care au rămas după atribuirea mandatelor din prima etapă.

(5) În cazul în care niciuna dintre organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, alta decât cea maghiară, nu a obținut cel puțin un mandat, se atribuie un mandat de consilier, din cele rămase din prima etapă, organizației care a obținut cel mai mare număr de voturi valabil exprimate dintre toate aceste organizații.

(6) În etapa a II-a, biroul electoral repartizează, în primul rând, acolo unde este cazul, un mandat unei organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale, alta decât cea maghiară, în cazul în care în prima etapă nicio organizație a cetățenilor aparținând minorităților naționale nu a obținut cel puțin un mandat.

(7) În cazul în care nicio organizație a minorității maghiare nu a obținut un mandat, prevederile alin. (5) și (6) se aplică în mod corespunzător și acesteia.

(8) În cazul în care există două sau mai multe organizații care au același număr de voturi valabil exprimate, selecția se va face prin tragere la sorți.

(9) Organizarea tragerii la sorți se va face de către președintele biroului electoral de circumscripție, imediat ce se constată imposibilitatea aplicării criteriilor de departajare formulate la alin. (2) pentru înscrierea partidelor, alianțelor politice sau alianțelor electorale în listă, în prezența majorității membrilor acestuia.

(10) Procedura va fi menționată ca atare, în procesul-verbal întocmit de către membrii biroului electoral de circumscripție la poziția „Expunerea, pe scurt, a întâmpinărilor și contestațiilor formulate și a hotărârilor pronunțate de către biroul electoral de circumscripție care sunt definitive”, cu indicarea în clar a formațiunii care a fost aleasă prin tragere la sorți.

(11) După repartizarea mandatului acolo unde sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alin. (6), de către organizația cetățenilor aparținând minorităților naționale, alta decât cea maghiară, biroul electoral repartizează câte un mandat partidelor, alianțelor politice și alianțelor electorale care au întrunit coeficientul electoral, în ordinea înscrierii acestora într-un tabel ordonat descrescător, în funcție de numărul voturilor neutilizate; dacă nu se reușește repartizarea tuturor mandatelor, operațiunea se repetă până la epuizarea acestora.

(12) Dacă un partid politic, alianță politică sau electorală, organizație a cetățenilor aparținând minorităților naționale în timpul repartizării mandatelor din etapa a II-a își completează numărul de mandate conform „listei de candidaturi” depuse, înaintea epuizării tuturor mandatelor disponibile, acelei formațiuni nu i se vor mai repartiza mandate; repartizarea mandatelor rămase disponibile se va face continuând cu celelalte formațiuni înscrise în liste, până la completa lor repartizare.

(13) Dacă în cursul operațiunilor prevăzute la alin. (11) și (12) se constată că două sau mai multe partide politice, organizații ale cetățenilor aparținând minorităților naționale, alianțe politice ori alianțe electorale au același număr de voturi neutilizate, înainte de atribuirea ultimului mandat rămas de repartizat, acesta este repartizat partidului, alianței politice, organizației cetățenilor aparținând minorităților naționale sau alianței electorale care a obținut numărul cel mai mare de voturi valabil exprimate.

(14) Dacă numărul de voturi valabil exprimate este egal, repartizarea mandatului se face prin tragere la sorți; organizarea tragerii la sorți se va face de către președintele biroului electoral de circumscripție, imediat ce se constată imposibilitatea aplicării criteriilor de departajare formulate la alin. (5) pentru înscrierea partidelor, alianțelor politice sau electorale în listă, în prezența majorității membrilor acestuia.

(15) Procedura va fi menționată ca atare în procesul-verbal întocmit de către membrii biroului electoral de circumscripție, la poziția „Expunerea, pe scurt, a întâmpinărilor și contestațiilor formulate și a hotărârilor pronunțate de către biroul electoral de circumscripție, care sunt definitive”, cu indicarea în clar a formațiunii care a fost aleasă prin tragere la sorți.

(16) Dacă în cursul operațiunilor prevăzute la alin. (2) se constată că două sau mai multe partide politice, alianțe politice sau alianțe electorale au același număr de voturi neutilizate, înainte de atribuirea ultimului mandat rămas de repartizat, acesta este repartizat partidului politic, alianței politice sau alianței electorale care a obținut numărul cel mai mare de voturi valabil exprimate; dacă numărul de voturi valabil exprimate este egal, repartizarea mandatului se face prin tragere la sorți.

(17) Organizarea tragerii la sorți se va face de către președintele biroului electoral de circumscripție, imediat ce se constată imposibilitatea aplicării criteriilor de departajare pentru înscrierea partidelor, alianțelor politice sau electorale în listă, în prezența majorității membrilor acestuia.

(18) Procedura va fi menționată ca atare în procesul-verbal întocmit de către membrii biroului electoral de circumscripție, la poziția „Expunerea, pe scurt, a întâmpinărilor și contestațiilor formulate și a hotărârilor pronunțate de către biroul electoral de circumscripție, care sunt definitive”, cu indicarea în clar a formațiunii care a fost aleasă prin tragere la sorți.

(19) Atribuirea mandatelor se face de către biroul electoral de circumscripție în ordinea înscrierii candidaților în listă și începe cu lista de candidați pentru care au fost exprimate cele mai multe voturi. Atribuirea mandatelor se face de către biroul

electoral de circumscripție începând cu lista de candidați pentru care au fost exprimate cele mai multe voturi, după cum urmează:

a) Pe fiecare listă de candidați se constată dacă există vreun candidat care a întrunit un număr de voturi cel puțin egal cu coeficientul electoral;

b) Dacă se constată că nu există niciun candidat care a întrunit un număr de voturi cel puțin egal cu coeficientul electoral, atribuirea mandatelor se face în ordinea înscrierii candidaților pe lista competitorului electoral.

c) Candidaților care au întrunit un număr de voturi individuale cel puțin egal cu coeficientul electoral li se va atribui un mandat indiferent de poziția pe care au fost înscrși pe lista de candidați.

d) Dacă se constată că există candidați care au întrunit un număr de voturi individuale cel puțin egal cu coeficientul electoral, iar numărul acestora este mai mic decât numărul de mandate care revine competitorului electoral, se atribuie mandatele candidaților care au întrunit un număr de voturi individuale cel puțin egal cu coeficientul electoral, indiferent de poziția pe care au fost înscrși pe liste, iar restul mandatelor rămase se alocă în ordinea înscrierii candidaților pe lista de candidați.

(20) Dacă unui partid politic, alianțe politice sau alianțe electorale i se cuvin mai multe mandate decât candidații înscrși în listă, mandatele rămase se atribuie celorlalte liste de candidați sau candidaților independenți, potrivit prevederilor alin. (2).

(21) În cazul în care în urma etapei I de repartizare nu au fost repartizate toate mandatele, iar pentru etapa a II-a există partide, alianțe politice ori alianțe electorale care au primit cel puțin un mandat în prima etapă și nu au voturi neutilizate, aceștia vor fi înscrși în lista formațiunilor politice ce intră în etapa a doua de repartizare, cu 0 voturi neutilizate.

(22) Dacă două sau mai multe partide, alianțe politice ori electorale au număr de voturi neutilizate 0, înscrierea lor în listă se va face în funcție de numărul voturilor valabil exprimate obținute.

(23) Dacă departajarea partidelor, alianțelor politice sau electorale nu este posibilă nici după criteriul enunțat la alin. (2), înscrierea lor în liste se va face prin tragere la sorți.

(24) Organizarea tragerii la sorți se va face de către președintele biroului electoral de circumscripție, în prezența majorității membrilor acestuia, imediat ce se constată imposibilitatea aplicării criteriilor de departajare formulate la alin. (22) pentru înscrierea partidelor, alianțelor politice sau electorale în listă.

(25) Procedura va fi menționată ca atare în procesul-verbal întocmit de către membrii biroului electoral de circumscripție, la poziția „Expunerea, pe scurt, a întâmpinărilor și contestațiilor formulate și a hotărârilor pronunțate de către biroul electoral de circumscripție, care sunt definitive”, cu indicarea în clar a formațiunii care a fost aleasă prin tragere la sorți.

(26) În situația în care niciun partid politic, nicio alianță politică sau alianță electorală nu realizează coeficientul electoral, diferența de mandate este repartizată primelor 3 partide politice, alianțe politice sau alianțe electorale, organizații ale cetățenilor minorităților naționale sau candidați independenți, în ordinea descrescătoare a numărului de voturi valabil exprimate pentru fiecare. Fiecărui partid politic, fiecărei alianțe politice sau alianțe electorale i se repartizează câte un mandat. Operațiunea se repetă până la epuizarea tuturor mandatelor. Dacă două sau mai multe partide, alianțe politice ori alianțe electorale astfel selectate au același număr de voturi valabil exprimate, neputându-se astfel departaja primele 3, departajarea se va face prin tragere la sorți.

(27) Organizarea tragerii la sorți se va face de către președintele biroului electoral de circumscripție, imediat ce se constată imposibilitatea aplicării criteriilor de departajare formulate la alin. (26) pentru înscrierea partidelor, alianțelor politice ori electorale în listă, în prezența majorității membrilor acestuia.

(28) Procedura va fi menționată ca atare în procesul-verbal întocmit de către membrii biroului electoral de circumscripție, la poziția „Expunerea, pe scurt, a întâmpinărilor și contestațiilor formulate și a hotărârilor pronunțate de către biroul electoral de circumscripție, care sunt definitive”, cu indicarea în clar a formațiunii care a fost aleasă prin tragere la sorți.

(29) Candidații înscriși în liste, care nu au fost aleși, sunt declarați supleanți în listele respective. În caz de vacanță a mandatelor de consilieri aleși pe liste de candidați, supleanții vor ocupa locurile devenite vacante, în ordinea în care sunt înscriși în liste dacă, până la data validării mandatului pentru ocuparea locului vacant, partidele politice sau organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale din partea cărora au candidat supleanții confirmă în scris, sub semnătura conducătorilor județene ale partidelor politice sau ale organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale, că supleanții fac parte din partidul politic respectiv sau din organizația cetățenilor aparținând minorităților naționale.

15. Articolul 101 se modifică și va avea următorul conținut:

(1) Pentru funcția de primar, centralizarea voturilor se face de către biroul electoral de circumscripție.

(2) Este declarat ales candidatul care a întrunit, în primul tur de scrutin, majoritatea voturilor valabil exprimate.

(3) Dacă niciunul dintre candidați nu a întrunit majoritatea prevăzută la alin. (2), se organizează un al doilea tur de scrutin.

(4) Un al doilea tur de scrutin se organizează și în caz de balotaj între doi sau mai mulți candidați la funcția de primar.

(5) La al doilea tur de scrutin participă numai candidații clasificați pe primele două locuri, respectiv candidații aflați în situație de balotaj.

(6) Al doilea tur de scrutin are loc la două săptămâni de la primul tur.

(7) În al doilea tur de scrutin este declarat ales candidatul care a obținut cel mai mare număr de voturi valabil exprimate.

II. Legea nr. 208 din 20 iulie 2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, se modifică după cum urmează:

1. Art. 4 se modifică și va avea următorul cuprins:

Pentru organizarea alegerilor se constituie circumscripții electorale la nivelul celor 41 de județe, o circumscripție în municipiul București și o circumscripție pentru cetățenii români cu domiciliul sau reședința în afara țării. Numărul total al circumscripțiilor electorale este de 43. Denumirea, numerotarea și numărul de mandate aferent circumscripțiilor electorale sunt determinate potrivit dispozițiilor prezentei legi, de către Autoritatea Electorală Permanentă prin hotărâre emisă cu 6 luni înaintea alegerilor parlamentare la termen.

2. Art. 5, alin. (5) se modifică și va avea următorul cuprins:

Numărul de mandate pentru Senat, respectiv pentru Camera Deputaților se determină prin raportarea numărului de locuitori al fiecărei circumscripții electorale la normele de reprezentare prevăzute la alin. (2)—(4), la care se adaugă un mandat de senator, respectiv de deputat, pentru ceea ce depășește jumătatea normei de reprezentare.

3. Art. 5, alin. (6) se modifică și va avea următorul cuprins:

Numărul de mandate pentru Senat, respectiv pentru Camera Deputaților, pe fiecare circumscripție în parte, sunt determinate prin hotărâre a Autorității Electorale Permanente emisă cu 6 luni înaintea alegerilor parlamentare la termen.

4. Art. 42, alin. (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

Începând cu 6 luni înaintea alegerilor parlamentare la termen și până la data expirării a 48 de ore de la data începerii perioadei electorale, alegătorii cu domiciliul în țară și cu reședința în străinătate se pot înscrie în Registrul electoral cu adresa din străinătate pentru scrutinul respectiv în baza unei cereri scrise, datate și semnate, cuprinzând numele, prenumele, codul numeric personal, însoțită de o copie a actului de identitate și o copie a documentului care dovedește reședința, eliberat de autoritățile străine, transmise prin poștă, inclusiv prin poșta electronică, ori depuse la misiunea diplomatică sau oficiul consular.

5. La art. 42 se adaugă alin. (2¹), cu următorul cuprins:

Alegătorii cu domiciliul în străinătate sunt înscriși în Registrul electoral în mod automat, în baza informațiilor comunicate de către Direcția Generală Pașapoarte din cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

6. Art. 44, alin. (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

Operațiunile de actualizare a Registrului electoral prevăzute la art. 42 alin. (2) și alin. (2)¹ se efectuează de către persoanele împuternicite, prin ordin al președintelui Autorității Electorale Permanente, în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la data înregistrării solicitării.

7. Art. 45, alin. (6) se modifică și va avea următorul cuprins:

Arondarea alegătorilor la secțiile de votare organizate în străinătate se face de către persoanele împuternicite prin ordin al președintelui Autorității Electorale Permanente, pe baza datelor și informațiilor obținute conform art. 42 alin. (2) și (2)¹.

8. Art. 49, alin. (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

Alegătorii români care au făcut cereri prevăzute la art. 42 alin. (2), precum și alegătorii români înscriși în Registrul electoral potrivit art. 42, (2)¹, sunt înscriși în listele electorale permanente din străinătate.

9. Art. 54, alin. (1), (2) și (3) se modifică și vor avea următorul cuprins:

(1) Partidele politice, alianțele politice, alianțele electorale și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, care depun la Biroul Electoral Central o listă de susținători cuprinzând un număr cel puțin egal cu 0,1% din numărul de voturi valabil exprimate la alegerile precedente, pot depune liste de candidați în toate circumscripțiile electorale. În acest caz, prevederile art. 53 alin. (2) privind numărul exemplarelor originale și al copiilor listei susținătorilor se aplică în mod corespunzător.

(2) Partidele politice, alianțele politice, alianțele electorale și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, care optează să depună listele de susținători la birourile electorale de circumscripție, pot depune liste de candidați numai dacă acestea sunt susținute de un număr de alegători cel puțin egal cu 0,1% din numărul de voturi valabil exprimate la alegerile precedente în circumscripția respectivă, fără ca numărul acestora să fie mai mare de 500 de alegători.

(3) Candidații independenți trebuie să fie susținuți de un număr de alegători cel puțin egal cu 0,1% din numărul de voturi valabil exprimate la alegerile precedente în circumscripția respectivă, fără ca numărul acestora să fie mai mare de 500 de alegători.

10. Art. 61 se adaugă alin. (31) cu următorul cuprins:

Conform rezultatului tragerii la sorți și a ordinii stabilite de partide sau alianțele electorale pe propria listă de candidați, fiecare candidat de pe fiecare listă, respectiv fiecare candidat independent, va primi un cod format din patru cifre, marcat în patruleterul aferent candidatului, primele două indicând poziția listei pe buletinul de vot, iar următoarele două poziția candidatului pe listă (primul candidat de pe prima listă va avea codul 0101, al doilea codul 0102 etc.). Codul asociat unui vot acordat listei în bloc, marcat în patruleterul aferent semnului electoral, conform art. 61 (4), va fi format din primele două cifre care indică poziția listei pe buletinul de vot, urmate de cifrele 00. Codul candidaților independenți va fi format din primele două cifre care indică poziția pe buletinul de vot, urmate de cifrele 01. Codurile vor fi utilizate la încheierea proceselor verbale, conform art. 93 și 95.

11. Art. 61, alin. (5) se modifică și va avea următorul cuprins:

Cu excepția buletinelor de vot prevăzute la art. 86, alin. (4), pe buletinul de vot se vor imprima listele de candidați, câte una pe fiecare pagină, respectiv câte un candidat independent pe fiecare pagină, cu câte un patruleter în dreptul fiecărui candidat de pe fiecare listă, respectiv în dreptul fiecărui candidat independent, și cu un patruleter separat în dreptul semnului electoral, patruleterele fiind paralele între ele, în dimensiune similară cu cea a ștampilei VOTAT, în afară de ultima pagină, pe care se aplică ștampila de control. Paginile se numerotează.

12. Art. 61, alin (6) se modifică și va avea următorul cuprins:

Cu excepția buletinelor de vot prevăzute la art. 86, alin. (4), candidații se identifică pe listă prin prenume, nume și, în cazul alianțelor, prin apartenența politică și se trec în ordinea stabilită de partidul politic, alianța politică, alianța electorală sau organizația cetățenilor aparținând minorităților naționale care a depus lista. Patruleterele din dreptul fiecărui candidat din listă, din dreptul semnului electoral al listei, respectiv din dreptul candidatului independent, nu vor conține niciun însemn grafic.

13. Art. 81, alin. (1) se modifică după cum urmează:

Fiecare secție de votare trebuie să posede un număr suficient de urne etichetate corespunzător pentru alegerea Senatului, respectiv a Camerei Deputaților, urnă specială, cabine, ștampile cu mențiunea „VOTAT”, având în vedere numărul alegătorilor înscrși în Registrul electoral și respectarea duratei votării prevăzute de lege, Buletinul de vot introdus în cealaltă urnă decât cea corespunzătoare tipului de alegere este luat în calcul dacă votul este valabil exprimat. Secțiile de vot din străinătate vor cuprinde, suplimentar, câte o urnă pentru alegerea Senatului, respectiv a Camerei Deputaților, de către cetățenii care nu au domiciliul sau reședința în străinătate.

14. La art. 83 se adaugă alin. (41), având următorul cuprins:

Cetățenii români care nu au nici domiciliul, nici reședința în străinătate, dar care în ziua votării se află în străinătate, își pot exercita dreptul de vot la secțiile de votare organizate în străinătate în baza unuia dintre următoarele acte de identitate, valabile în ziua votării, însoțite de un document oficial emis de statul străin privind stabilirea reședinței:

- a) cartea de identitate;
- b) cartea electronică de identitate;
- c) cartea de identitate provizorie;
- d) buletinul de identitate;
- e) pașaportul diplomatic;
- f) pașaportul diplomatic electronic;
- g) pașaportul de serviciu;

h) pașaportul de serviciu electronic;

i) pașaportul simplu;

j) pașaportul simplu electronic;

k) pașaportul simplu temporar.

15. Art. 84, alin. (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

Cu excepția alegătorilor prevăzuți la art. 83, alin. (41), alegătorii votează numai la secția de votare la care este arondată strada sau localitatea unde își au domiciliul ori reședința, conform prezentei legi. În cazul în care, în ziua votării, alegătorii se află în altă unitate administrativ-teritorială din cadrul aceleiași circumscripții electorale, aceștia pot vota la orice secție de votare din cadrul circumscripției electorale unde își au domiciliul sau reședința.

16. Art. 84, alin. (4), lit. d) se modifică și va avea următorul cuprins:

Înscrie în lista electorală suplimentară persoana care s-a prezentat la vot, este omisă din lista electorală permanentă, are domiciliul sau reședința în raza teritorială a secției de votare respective sau se află în situația prevăzută la art. 83, alin. (41); în cazul în care persoana omisă este înscrisă în lista electorală permanentă existentă la altă secție de votare, președintele biroului electoral al acelei secții de votare va fi notificat de către sistemul informatic în acest sens și va radia persoana respectivă din lista electorală permanentă; după ce alegătorul semnează în lista electorală suplimentară îi încredințează buletinele de vot și ștampila cu mențiunea „VOTAT”;

17. Art. 84, alin. (6) se modifică și va avea următorul cuprins:

Alegătorii votează separat, în cabine închise, aplicând ștampila cu mențiunea „VOTAT” într-un singur patruleter, asociat cu însemnul electoral al listei de candidați pe care o votează sau asociat cu numele candidatului dintr-o listă de candidați sau al candidatului independent pe care îl votează. Aplicarea ștampilei VOTAT în patruleterul aferent unui candidat de pe o listă de candidați, și, pe același buletin de vot, și în patruleterul aferent semnului electoral al aceleiași liste de candidați, reprezintă un vot valabil exprimat și se va număra ca un vot acordat candidatului de pe lista respectivă. Aplicarea ștampilei VOTAT pentru doi sau mai mulți candidați de pe aceeași listă de candidați reprezintă un vot valabil exprimat și echivalează cu un vot aferent listei respective, fără a se lua în considerare o preferință exprimată pentru un anumit candidat. Aplicarea ștampilei VOTAT în două sau mai multe patruletere aferente unor candidați sau semne electorale de pe două sau mai multe liste de candidați atrage după sine anularea votului.

18. Art. 86 se modifică după cum urmează:

(1) Pentru secțiile de votare din străinătate, dispozițiile prezentului capitol se aplică, după caz, cu luarea în considerare a condițiilor specifice privind organizarea secțiilor de votare în străinătate.

(2) În cadrul secțiilor de votare din străinătate vor putea vota, alături de cetățenii cu domiciliul sau reședința în străinătate, și persoanele prevăzute la art. 83, alin. (41).

(3) Prin excepție de la dispozițiile generale, în cadrul secțiilor de votare din străinătate vor fi amplasate două urne suplimentare, una pentru Senat și una pentru Camera Deputaților, destinate persoanelor prevăzute la art. 83, alin. (41).

(4) Persoanelor prevăzute la art. 83, alin. (41) le va fi pus la dispoziție un buletin de vot cuprinzând:

— Lista circumscripțiilor aflate pe teritoriul României;

— Partea I, cuprinzând denumirile partidelor politice, alianțelor politice sau electorale și ale organizațiilor cetățenilor aparținând unei minorități naționale care au depus liste de candidați în toate circumscripțiile electorale.

— Partea a II-a, cuprinzând, structurat pentru fiecare dintre cele 42 de circumscripții electorale, altele decât cea în care va fi folosit buletinul de vot, denumirile partidelor politice, alianțelor politice sau electorale și ale organizațiilor cetățenilor aparținând unei minorități naționale care nu au depus liste de candidați în toate circumscripțiile electorale, dar au depus liste de candidați în respectiva circumscripție electorală, precum și numele candidaților independenți din respectiva circumscripție electorală.

(5) La momentul înmânării buletinului de vot, membrul biroului electoral care primește actul de identitate al persoanei prevăzute la art. 83, alin. (4¹) va aplica un autocolant pe numărul circumscripției în care persoana respectivă își are domiciliul.

(6) Persoana prevăzută la art. 83, alin. (4¹) va putea vota, aplicând ștampila VOTAT, fie pentru unul dintre competitorii electorali prevăzuți în Partea I a buletinului de vot, fie pentru unul dintre competitorii electorali prevăzuți în Partea a II-a a buletinului de vot, corespunzător circumscripției în care își are domiciliul. Aplicarea ștampilei VOTAT atât pentru un competitor electoral din Partea I, cât și pentru unul din Partea II a buletinului de vot, sau pentru un competitor electoral dintr-o altă circumscripție decât cea corespunzătoare autocolantului plasat pe buletin conform art. 85, alin. (5), atrage după sine anularea buletinului de vot.

19. Se introduce art. 91¹ având următorul cuprins:

(1) Operatorul de calculator al biroului electoral al secției de vot asigură înregistrarea video-audio neîntreruptă a procedurilor realizate de la încheierea votării și până la părăsirea localului secției de vot de către membrii biroului electoral al secției de votare, în scopul asigurării posibilității organismelor electorale de a verifica respectarea dispozițiilor prezentei legi.

(2) Operatorul de calculator trebuie să realizeze înregistrarea video-audio prevăzută la alin. (1) dintr-o poziție fixă, de la o distanță medie, pe un cadru general.

(3) Se interzice operatorului de calculator să realizeze copii ale înregistrării video-audio, ori să permită accesul altor persoane la înregistrare.

20. Se introduce art. 91² având următorul cuprins:

1. Autoritatea Electorală Permanentă, cu sprijinul Serviciului de Telecomunicații Speciale și al Institutului Național de Statistică, asigură implementarea și gestionarea Sistemului informatic de monitorizare a prezenței la vot și de prevenire a votului ilegal, pe baza datelor și informațiilor din Registrul electoral și Registrul secțiilor de votare.

2. Normele metodologice privind funcționarea Sistemului informatic de monitorizare a prezenței la vot și de prevenire a votului ilegal, selecția și desemnarea operatorilor de calculator ai birourilor electorale ale secțiilor de votare se aprobă prin hotărâre a Autorității Electorale Permanente.

3. Pentru implementarea și funcționarea pe durata alegerilor a Sistemului informatic de monitorizare a prezenței la vot și de prevenire a votului ilegal se va utiliza, de regulă, infrastructura informatică deținută de autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și de unitățile de învățământ, sub coordonarea Serviciului de Telecomunicații Speciale.

21. Art. 92, alin. (7) se modifică și va avea următorul cuprins:

Președintele va citi, cu voce tare, la deschiderea fiecărui buletin, denumirea competitorului electoral votat, inclusiv, dacă este cazul, a candidatului de pe lista de candidați votat, precum și codul aferent votului exprimat pe buletinul de vot, și va arăta buletinul de vot celor prezenți.

22. Art. 92, punctul (h) se modifică și va avea următorul cuprins:

numărul voturilor valabil exprimate obținute de fiecare competitor electoral (care reprezintă suma voturilor acordate pentru lista de candidați sau pentru un anumit candidat de pe lista respectivă), inclusiv numărul voturilor individuale obținute de candidații de pe listele de candidați;

23. Art. 93, alin. (1) se modifică după cum urmează:

Rezultatul se consemnează în câte un tabel separat și se încheie, în două exemplare originale, câte un proces-verbal. În cazul secțiilor de vot aflate în străinătate, se va încheia câte un proces-verbal pentru fiecare dintre cele 43 de circumscripții.

24. La art. 93 se adaugă alin. (2¹), având următorul cuprins:

Procesele-verbale încheiate în secțiile de vot din străinătate pentru fiecare dintre circumscripțiile aflate pe teritoriul României vor cuprinde:

- a) numărul total al alegătorilor care s-au prezentat la urne pentru circumscripția respectivă;
- b) numărul buletinelor de vot primite;
- c) numărul buletinelor de vot întrebuițate și anulate;
- d) numărul total al voturilor valabil exprimate;
- e) numărul voturilor nule;
- f) numărul voturilor albe;
- g) numărul voturilor valabil exprimate obținute de fiecare competitor electoral;
- h) numărul voturilor contestate;
- i) expunerea pe scurt a întâmpinărilor, contestațiilor și a modului de soluționare a lor, precum și a contestațiilor înaintate biroului electoral de circumscripție;
- j) starea sigiliilor de pe urne la încheierea votării.

25. La art. 93, se adaugă alin. (10¹), având următorul cuprins:

Biroul electoral pentru străinătate întocmește două procese-verbale cuprinzând rezultatul voturilor exprimate în circumscripția respectivă pentru fiecare dintre celelalte 42 de circumscripții, pe baza proceselor-verbale aferente celorlalte 42 de circumscripții, astfel cum sunt acestea transmise de către birourile electorale ale secțiilor de votare din străinătate. Câte un exemplar al acestor procese-verbale încheiate de către biroul electoral pentru străinătate este transmis către Biroul Electoral Central, iar un exemplar este păstrat de către biroul electoral de circumscripție.

26. Art. 93, alin. (12), se modifică după cum urmează:

Birourile electorale ale secțiilor de votare organizate în străinătate întocmesc pentru fiecare dintre cele 43 de circumscripții, separat pentru Senat și Camera Deputaților, câte un dosar care cuprinde: procesul-verbal, în două exemplare originale, contestațiile privitoare la operațiunile electorale ale biroului electoral al secției de votare, buletinele de vot nule și cele contestate, formularele tipizate care au fost folosite la calculul rezultatelor, precum și listele electorale utilizate în cadrul secției de votare, îndosariate pe tipuri de liste. Dosarele, sigilate și ștampilate, însoțite de listele electorale utilizate la secția de votare respectivă, se înaintează, cu sprijin logistic din partea Ministerului Afacerilor Externe, pe bază de proces-verbal, biroului electoral de circumscripție pentru cetățenii români cu domiciliul sau reședința în afara țării, iar în cazul în care acesta și-a încetat activitatea, Tribunalului București. Buletinele de vot întrebuițate și cele necontestate, buletinele de vot anulate și neutilizate, ștampilele și celelalte materiale necesare votării sunt predate, pe bază de proces-verbal, misiunii diplomatice sau oficiului consular.

27. La art. 93, se adaugă alin. (13) având următorul cuprins:

Pe baza proceselor-verbale transmise de către birourile electorale de circumscripție potrivit alin. (10¹), Biroul Electoral Central va totaliza pentru fiecare circumscripție din țară rezultatele voturilor exprimate de către cetățenii cu domiciliul în respectiva circumscripție, dar care au votat în secțiile de vot din străinătate. Rezultatele vor fi atestate într-un proces-verbal pentru fiecare circumscripție, iar câte o copie a acestuia va fi transmis birourilor electorale de circumscripție.

28. Art. 94, alin. (1) se modifică după cum urmează:

După primirea dosarelor și a procesului-verbal prevăzute la art. 93, biroul electoral de circumscripție încheie, separat pentru Senat și pentru Camera Deputaților, câte un proces-verbal cuprinzând totalizarea voturilor valabil exprimate pentru fiecare partid politic, alianță politică, alianță electorală și candidat independent, pe care îl înaintează în termen de 24 de ore la Biroul Electoral Central.

29. Art. 94, alin. (9) se modifică și va avea următorul cuprins:

Mandatele desfășurate pe listele de candidați, potrivit alin. (8), se atribuie candidaților de biroul electoral de circumscripție după cum urmează:

a) Pe fiecare listă de candidați se constată dacă există vreun candidat care a întrunit un număr de voturi cel puțin egal cu coeficientul electoral;

b) Dacă se constată că nu există niciun candidat care a întrunit un număr de voturi cel puțin egal cu coeficientul electoral, atribuirea mandatelor se face în ordinea înscrierii candidaților pe lista competitorului electoral.

c) Candidaților care au întrunit un număr de voturi individuale cel puțin egal cu coeficientul electoral li se va atribui un mandat indiferent de poziția pe care au fost înscriși pe lista de candidați.

d) Dacă se constată că există candidați care au întrunit un număr de voturi individuale cel puțin egal cu coeficientul electoral, iar numărul acestora este mai mic decât numărul de mandate care revine competitorului electoral, se atribuie mandatele candidaților care au întrunit un număr de voturi individuale cel puțin egal cu coeficientul electoral, indiferent de poziția pe care au fost înscriși pe liste, iar restul mandatelor rămase se alocă în ordinea înscrierii candidaților pe lista competitorului electoral.

30. Anexa 1 se abrogă.**III. Legea nr. 33 din 16 ianuarie 2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European se modifică după cum urmează:****1. Art. 16, alin. (4) se modifică și va avea următorul cuprins:**

„(4) Pentru a fi înregistrate la Biroul Electoral Central, listele de candidați propuse de partidele politice, organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, alianțele politice sau alianțele electorale trebuie însoțite de o listă de susținători cuprinzând un număr cel puțin egal cu 0,1% din numărul de voturi valide exprimate la alegerile precedente pentru Parlamentul European. Lista susținătorilor se depune într-un singur exemplar.”

2. Art. 17, alin. (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

(1) Poate candida ca independent cetățeanul român sau cetățeanul altui stat membru al Uniunii Europene care are dreptul de a fi ales și este susținut de un număr de alegători cel puțin egal cu 0,1% din numărul de voturi valide exprimate la

alegerile precedente pentru Parlamentul European. Cererea de admitere a candidaturii independente se depune la Biroul Electoral Central, în 4 exemplare, însoțită de un exemplar al listei de susținători, cu cel puțin 60 de zile înainte de ziua de referință.

3. Art. 18, alin. (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Un alegător poate susține mai multe liste de candidați ai partidelor politice, alianțelor politice, alianțelor electorale, organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale sau candidați independenți.”

4. Art. 20, alin. (6) se modifică și va avea următorul cuprins:

Se înlocuiește cu textul art. 61 din Legea 208/2015, la care se adaugă alin. 3¹:

Conform rezultatului tragerii la sorți și a ordinii stabilite de partide sau alianțele electorale pe propria listă de candidați, fiecare candidat de pe fiecare listă, respectiv fiecare candidat independent va primi un cod format din patru cifre, primele două indicând poziția listei pe buletinul de vot, iar următoarele două poziția candidatului pe listă (primul candidat de pe prima listă va avea codul 0101, al doilea codul 0102 etc). Codul asociat unui vot acordat listei în bloc, marcat în patruleterul aferent semnelui electoral, conform art. 61 (4), va fi format din primele două cifre care indică poziția listei pe buletinul de vot, urmate de cifrele 00. Codul candidaților independenți va fi format din primele două cifre care indică poziția pe buletinul de vot, urmate de cifrele 01. Codurile vor fi utilizate la încheierea proceselor verbale, conform art. 49 și 50.

5. Art. 46, alin. (7) se modifică și va avea următorul cuprins:

Alegătorii votează separat în cabine închise, aplicând ștampila cu mențiunea „VOTAT” înăuntrul patruleterului asociat cu semnul electoral al listei de candidați sau cu numele și prenumele candidatului de pe o listă de candidați sau cu prenumele și numele candidatului independent pe care îl votează. Ștampila cu mențiunea „VOTAT” trebuie astfel dimensionată încât să fie mai mică decât patruleterul. Aplicarea ștampilei VOTAT în patruleterul aferent unui candidat de pe o listă de candidați, și, pe același buletin de vot, și în patruleterul aferent semnelui electoral al aceleiași liste de candidați, reprezintă un vot valabil exprimat și se va număra ca un vot acordat candidatului de pe lista respectivă. Aplicarea ștampilei VOTAT pentru doi sau mai mulți candidați de pe aceeași listă de candidați reprezintă un vot valabil exprimat și echivalează cu un vot aferent listei respective, fără a se lua în considerare o preferință exprimată pentru un anumit candidat. Aplicarea ștampilei VOTAT în două sau mai multe patruletere aferente unor candidați sau semne electorale de pe două sau mai multe liste de candidați atrage după sine anularea votului.

6. Se introduce art. 48¹ având următorul cuprins:

1) Operatorul de calculator al biroului electoral al secției de vot asigură înregistrarea video-audio neîntreruptă a procedurilor realizate de la încheierea votării și până la părăsirea localului secției de vot de către membrii biroului electoral al secției de votare, în scopul asigurării posibilității organismelor electorale de a verifica respectarea dispozițiilor prezentei legi.

2) Operatorul de calculator trebuie să realizeze înregistrarea video-audio prevăzută la alin. (1) dintr-o poziție fixă, de la o distanță medie, pe un cadru general.

3) Se interzice operatorului de calculator să realizeze copii ale înregistrării video-audio, ori să permită accesul altor persoane la înregistrare.

7. Se introduce art. 48² având următorul cuprins:

1) Autoritatea Electorală Permanentă, cu sprijinul Serviciului de Telecomunicații Speciale și al Institutului Național de Statistică, asigură implementarea și gestionarea Sistemului informatic de monitorizare a prezenței la vot și de prevenire a votului ilegal, pe baza datelor și informațiilor din Registrul electoral și Registrul secțiilor de votare.

2) Normele metodologice privind funcționarea Sistemului informatic de monitorizare a prezenței la vot și de prevenire a votului ilegal, selecția și desemnarea operatorilor de calculator ai birourilor electorale ale secțiilor de votare se aprobă prin hotărâre a Autorității Electorale Permanente.

3) Pentru implementarea și funcționarea pe durata alegerilor a Sistemului informatic de monitorizare a prezenței la vot și de prevenire a votului ilegal se va utiliza, de regulă, infrastructura informatică deținută de autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și de unitățile de învățământ, sub coordonarea Serviciului de Telecomunicații Speciale.

8. Art. 49, alin. (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

La deschiderea fiecărui buletin, președintele citește cu voce tare lista de candidați care a fost votată sau, după caz, numele și prenumele candidatului de pe lista de candidați votat sau numele și prenumele candidatului independent, precum și codul aferent votului exprimat pe buletinul de vot, și arată buletinul de vot celor prezenți. Buletinele de vot deschise se grupează pe partide politice, alianțe politice, alianțe electorale, precum și pe organizații ale cetățenilor aparținând minorităților naționale, și pe candidați independenți, se numără și se leagă separat. Voturile nule, numărul de voturi pentru fiecare listă de candidați și pentru fiecare candidat individual, respectiv prenumele și numele candidaților independenți și voturile valabil exprimate pentru fiecare, se consemnează în câte un tabel separat de câte un membru al biroului electoral al secției de votare, desemnat de președinte.

9. Art. 51 se modifică și va avea următorul cuprins:

(1) Pentru partidele politice, organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, alianțele politice, alianțele electorale și candidații independenți, pragul electoral de atribuire a mandatelor este egal cu coeficientul electoral național. Coeficientul electoral național reprezintă partea întregă a raportului dintre numărul total de voturi valabil exprimate și numărul de mandate de parlamentari europeni ce revin României.”

10. La art. 52 se introduce alin. 1/b¹ cu următorul cuprins:

Atribuirea mandatelor se face după cum urmează:

Pe fiecare listă de candidați se constată dacă există vreun candidat care a întrunit un număr de voturi cel puțin egal cu coeficientul electoral;

Dacă se constată că nu există niciun candidat care a întrunit un număr de voturi cel puțin egal cu coeficientul electoral, atribuirea mandatelor se face în ordinea înscrierii candidaților pe lista competitorului electoral.

Candidaților care au întrunit un număr de voturi individuale cel puțin egal cu coeficientul electoral li se va atribui un mandat indiferent de poziția pe care au fost înscriși pe lista de candidați.

Dacă se constată că există candidați care au întrunit un număr de voturi individuale cel puțin egal cu coeficientul electoral, iar numărul acestora este mai mic decât numărul de mandate care revine competitorului electoral, se atribuie mandatele candidaților care au întrunit un număr de voturi

individuale cel puțin egal cu coeficientul electoral, indiferent de poziția pe care au fost înscriși pe liste, iar restul mandatelor rămase se alocă în ordinea înscrierii candidaților pe lista de candidați.

IV. Legea nr. 370 din 20 Septembrie 2004 privind alegerea Președintelui României se modifică după cum urmează:**1. Art. 4, alin. (2) se modifică și va avea următorul cuprins:**

„(2) Candidaturile propuse de partidele și de alianțele politice, precum și candidaturile independente pot fi depuse numai dacă sunt susținute de un număr de alegători cel puțin egal cu 0,1% din numărul de voturi valabil exprimate la precedentele alegeri pentru Președintele României. Un alegător poate susține mai mulți candidați.”

2. Art. 27, alin (2), pct. c), se modifică și va avea următorul cuprins:

„c) sunt însoțite de declarația de acceptare a candidaturii, scrisă, semnată și datată de candidat, de declarația de avere, declarația de interese, de o declarație pe propria răspundere a candidatului în sensul că a avut sau nu calitatea de lucrător al Securității sau de colaborator al acesteia, precum și de lista susținătorilor, al căror număr nu poate fi mai mic de 0,1% din numărul de voturi valabil exprimate la precedentele alegeri pentru Președintele României.

3. Se introduce art. 46¹ având următorul cuprins:

1. Operatorul de calculator al biroului electoral al secției de vot asigură înregistrarea video-audio neîntreruptă a procedurilor realizate de la încheierea votării și până la părăsirea localului secției de vot de către membrii biroului electoral al secției de votare, în scopul asigurării posibilității organismelor electorale de a verifica respectarea dispozițiilor prezentei legi.

2. Operatorul de calculator trebuie să realizeze înregistrarea video-audio prevăzută la alin. (1) dintr-o poziție fixă, de la o distanță medie, pe un cadru general.

3. Se interzice operatorului de calculator să realizeze copii ale înregistrării video-audio, ori să permită accesul altor persoane la înregistrare.

4. Se introduce art. 65¹ având următorul cuprins:

4. Autoritatea Electorală Permanentă, cu sprijinul Serviciului de Telecomunicații Speciale și al Institutului Național de Statistică, asigură implementarea și gestionarea Sistemului informatic de monitorizare a prezenței la vot și de prevenire a votului ilegal, pe baza datelor și informațiilor din Registrul electoral și Registrul secțiilor de votare.

5. Normele metodologice privind funcționarea Sistemului informatic de monitorizare a prezenței la vot și de prevenire a votului ilegal, precum și selecția și desemnarea operatorilor de calculator ai birourilor electorale ale secțiilor de votare se aprobă prin hotărâre a Autorității Electorale Permanente.

6. Pentru implementarea și funcționarea pe durata alegerilor a Sistemului informatic de monitorizare a prezenței la vot și de prevenire a votului ilegal se va utiliza, de regulă, infrastructura informatică deținută de autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și de unitățile de învățământ, sub coordonarea Serviciului de Telecomunicații Speciale.

7. Serviciul de Telecomunicații Speciale asigură serviciile de telefonie specială și de comunicații de voce și date, necesare birourilor și oficiilor electorale, precum și funcționarea Sistemului informatic de monitorizare a prezenței la vot și de prevenire a votului ilegal. Sumele necesare pentru acoperirea acestor cheltuieli se asigură din bugetul de stat.

AVIZ
referitor la inițiativa legislativă cetățenească intitulată
Lege pentru modificarea unor acte normative în materie electorală

Analizând **inițiativa legislativă cetățenească intitulată Lege pentru modificarea unor acte normative în materie electorală** formulată de un comitet de inițiativă în baza prevederilor Legii nr. 189/1999 privind exercitarea inițiativei de către cetățeni, republicată, și transmisă de împuternicitul comitetului de inițiativă, înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr. R1138 din 5.07.2018,

CONSILIUL LEGISLATIV

în temeiul art. 2 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 73/1993, republicată, și art. 46 alin. (2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ, precum și al art. 3 alin. (2) din Legea nr. 189/1999, republicată,

avizează favorabil inițiativa legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Inițiativa legislativă cetățenească are ca obiect de reglementare modificarea și completarea unor acte normative în materie electorală.

Astfel, se propun intervenții legislative asupra **Legii nr. 115/2015** pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, a **Legii nr. 208/2015** privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, **Legii nr. 33/2007** privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European, precum și a **Legii nr. 370/2004** privind alegerea Președintelui României.

Așa cum se arată în expunerea de motive, intervențiile legislative propuse vizează, în principal, „îmbunătățirea calității reprezentării politice a cetățenilor români”, care presupune „atât o legislație electorală transparentă, care să asigure egalitatea de șanse a tuturor celor care doresc să participe la alegeri, în calitate de competitori sau de alegători, cât și un efort din partea partidelor de a-și îmbunătăți și transparentiza filtrele de selecție internă a cadrelor propulsate în funcții publice”.

În acest sens, prin proiect se dorește adoptarea unor schimbări ale legislației electorale actuale, schimbări care, potrivit Expunerii de motive, vizează, în principal, următoarele aspecte:

- alegerea primarilor în două tururi de scrutin;
- reducerea numărului de semnături necesare pentru înscrierea în alegeri;
- eliminarea pragurilor electorale la alegerile locale și europarlamentare:
  - introducerea unui mecanism de alocare a mandatelor care să permită votul preferențial pe liste de partid (liste deschise);
  - modificarea mecanismului de stabilire a numărului de parlamentari pentru diaspora.

Prin natura lor, problemele reglementate prin prezenta inițiativă legislativă sunt rezervate domeniului legilor organice, potrivit prevederilor art. 73 alin. (3) lit. a) din Constituția României, republicată, întrucât privesc sistemul electoral, iar în aplicarea dispozițiilor art. 75 alin. (1) din Legea fundamentală, prima Cameră sesizată este Senatul.

2. Menționăm că, potrivit legii, Consiliul Legislativ nu se poate pronunța, prin avizul său, asupra oportunității soluțiilor legislative propuse.

3. Referitor la soluțiile legislative preconizate, se poate concluziona că prin schimbarea sistemului de vot și de alocare a mandatelor, precum și prin întregă procedură de consemnare a rezultatelor votării se afectează concepția generală a legilor asupra cărora se intervine legislativ la **art. I—III**.

Așa cum s-a reținut, în mod corect, și în Expunerea de motive, introducerea sistemului electoral cu liste deschise are impact asupra exercitării votului de către alegători, procesului de numărare a voturilor, redactării proceselor-verbale și atribuirii mandatelor. Or aceste aspecte au implicații și asupra normelor referitoare la numărul alegătorilor arondați la secțiile de votare, precum și a normelor referitoare la compunerea birourilor electorale și a numărului membrilor acestora, motiv pentru care s-ar fi impus intervenții legislative și asupra respectivelor norme, care, potrivit proiectului, **au rămas nemodificate**, generând necorelări legislative și imposibilitatea aplicării unor texte legale.

Un exemplu de necorelare a soluțiilor legislative propuse cu texte din cuprinsul actului normativ de bază, asupra cărora **nu se intervine legislativ**, îl constituie soluția propusă la **pct. 1 și 3 ale art. II**, de modificare a **art. 4 și art. 5 alin. (6)** din Legea nr. 208/2015, în sensul că numărul de mandate pentru Senat și Camera Deputaților, pe fiecare circumscripție în parte, va fi stabilit prin hotărâre a Autorității Electorale Permanente, abrogându-se totodată anexa nr. 1 din actul normativ de bază, prin care este stabilit numărul acestor mandate. **Potrivit alin. (4) al art. 5, text rămas nemodificat, numărul locuitorilor care se iau în calcul este conform populației după domiciliu, raportat de Institutul Național de Statistică la data de 1 ianuarie a anului precedent anului în care au loc alegeri la termen.**

Or, raportările Institutului Național de Statistică se referă la numărul persoanelor cu cetățenie română și **domiciliul pe teritoriul României**, delimitat după criteriile administrative¹, neincluzând și cetățenii români cu domiciliul în străinătate. Prin urmare, Autoritatea Electorală Permanentă nu ar putea stabili numărul de mandate aferente circumscripției electorale nr. 43, pe baza datelor furnizate de Institutul Național de Statistică.

De asemenea, la **art. II și III** semnalăm că nu s-a intervenit asupra articolelor care reglementează conținutul proceselor-verbale încheiate de birourile electorale ale secțiilor de votare și birourile electorale de circumscripție, pentru a se evidenția numărul de voturi obținut de **candidații din listele electorale**, în acord cu noile soluții legislative preconizate.

¹ http://www.insse.ro/cms/files/statistici/comunicate/com_anuale/populatie/precizari_metodologice_1ian2018.pdf

Totodată semnalăm instituirea unor paralelisme legislative, interzise de normele de tehnică legislativă, prin soluții propuse la **pct. 10 al art. I și pct. 20 al art. II**. Astfel, normele propuse la **art. I pct. 10** pentru **art. 92² alin. (1)–(3)** sunt cvasi identice cu cele conținute de art. 114 alin. (1)–(3) din Legea nr. 115/2015, iar normele propuse la **art. II pct. 20** pentru **art. 91² alin. (1)–(3)** sunt identice cu cele prevăzute de art. 110 alin. (1)–(3) din Legea nr. 208/2015.

Așadar, intervențiile legislative propuse doar asupra unor elemente structurale din cadrul actelor normative prevăzute la art. I–III nu sunt suficiente pentru asigurarea unor soluții unitare și corelate, care să excludă echivocul și care să se integreze armonios în ansamblul reglementărilor existente.

Având în vedere cele semnalate, apreciem că, în acord cu prevederile art. 61 alin. (1) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, pentru asigurarea unei reglementări corecte, coerente și unitare, previzibile și predictibile, ar fi recomandat ca actualele reglementări în materie electorală să fie abrogate și înlocuite cu altele, care să corespundă principiilor și noilor soluții legislative vizate prin proiect.

În plus, în acest mod s-ar evita și necorelările între noile soluții legislative și cele existente în actuala reglementare, asupra cărora nu se intervine legislativ prin proiect.

4. Cu privire la soluția propusă la **art. II** privind posibilitatea acordată cetățenilor români cu domiciliul în România, care se află în afara granițelor țării, de a vota la orice secție de votare din străinătate pentru candidații din circumscripția electorală în care domiciliază, este de analizat dacă aceasta nu ar crea o discriminare față de cetățenii cu domiciliul în țară care, în ziua votării, se află în România, într-o localitate din afara circumscripției electorale la care sunt arondați, dar nu pot vota. În acest caz exprimarea votului s-ar realiza în baza unor excepții de la principiile și regulile impuse procesului electoral în actuala reglementare.

Pe de altă parte se constată că structura buletinului de vot, cuprinzând Partea I, în care se regăsesc **toți competitorii electorali**, și Partea a II-a, cuprinzând **toate listele de candidați pentru toate cele 42 circumscripții electorale** din țară, astfel cum este reglementată prin proiect în cazul exercitării votului în străinătate de către cetățenii români cu domiciliul în România, este de natură să îngreuneze procesul electoral din punctul de vedere al timpului alocat pentru exprimarea votului.

Față de cele de mai sus, este de analizat dacă noile soluții legislative în forma propusă nu generează disfuncționalități în derularea procesului electoral, atât cu privire la exercitarea votului de către cetățeni, cât și cu privire la organizarea procesului electoral.

5. Sub rezerva celor de mai sus, la actuala formă a proiectului, din punctul de vedere al redactării și al respectării normelor de tehnică legislativă, se rețin următoarele:

5.1. Ca observație de ordin general, în acord cu normele de tehnică legislativă și cu uzanțele normative, **părțile dispozitive ale punctelor celor patru articole ale proiectului trebuie reformulate** având în vedere următoarele modele:

„Alineatul/Alineatele... al/ale articolului... se modifică și va/vor avea următorul cuprins:”

„Articolul... se modifică și va avea următorul cuprins:”

„După alineatul (...) al articolului... se introduce un nou alineat, alin. ..., cu următorul cuprins:”

„După articolul... se introduce un nou articol, articolul..., cu următorul cuprins:”

„La articolul... alineatul (...), litera...) se modifică și va avea următorul cuprins:”

„La articolul..., litera...) se modifică și va avea următorul cuprins:”

Tot ca o observație având caracter general, în cazul modificării în întregime a unor articole, normele propuse trebuie marcate prin folosirea abrevierii „Art.” urmată de numărul articolului.

De asemenea, în cazul alineatelor, normele propuse pentru acestea trebuie marcate cu cifra corespunzătoare, încadrată între paranteze.

5.2. La **titlul proiectului**, deoarece intervențiile propuse sunt și de natura completării, este necesară înlocuirea expresiei „pentru modificarea” cu sintagma „pentru modificarea și completarea”.

5.3. Potrivit art. 40 alin. (2) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, după titlul proiectului trebuie inserată **formula introductivă**, în următoarea redactare:

„**Parlamentul României adoptă prezenta lege**”.

5.4. Pentru respectarea normelor de tehnică legislativă, articolele în care este structurat proiectul trebuie marcate prin folosirea abrevierii „Art.” înaintea cifrelor romane.

5.5. La **art. I**, se rețin următoarele:

a) La partea introductivă a **art. I**, pentru o informare completă cu privire la actul normativ asupra căruia se intervine și ținând seama de intervențiile propuse, expresia „se modifică” trebuie înlocuită cu sintagma „**publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 349 din 20 mai 2015, se modifică și se completează**”.

b) Având în vedere că prin **pct. 3–6** se modifică alineate ale aceluiași articol, este necesară comasarea acestora într-un singur punct, a cărui parte dispozitivă va avea următorul cuprins:

„3. Alineatele (1)–(4) ale articolului 58 se modifică și vor avea următorul cuprins:”

Această observație implică renumerotarea punctelor art. I.

Observația este valabilă și pentru situația similară de la **pct. 2 și 3, precum și pct. 11 și 12 ale art. II**.

c) La actualul **pct. 7**, în textul propus pentru **alin. (91) al art. 58**, este necesară revederea normei de trimitere la „art. 61 (4)”, deoarece în actul normativ de bază respectivul articol este structurat doar în două alineate. În cazul în care este avut în vedere un alt act normativ, acesta trebuie menționat expres.

d) Având în vedere că prin actualele **pct. 9 și 10** se introduc două articole succesive, este necesară comasarea intervențiilor într-un singur punct, a cărui parte dispozitivă va avea următoarea redactare:

„După articolul 92 se introduc două noi articole, articolele 921 și 922, cu următorul cuprins”.

Această observație implică renumerotarea punctelor subsumate art. I.

Reiterăm această observație, în mod corespunzător, și pentru actualele **pct. 19 și 20 ale art. II**, precum și pentru **pct. 6 și 7 ale art. III**.

e) Deoarece prin actualele **pct. 11 și 12** se modifică două litere ale alin. (1) al art. 93, este necesară comasarea acestora într-un singur punct, a cărui parte dispozitivă va avea următorul cuprins:

„La articolul 93 alineatul (1), literele f) și h) se modifică și vor avea următorul cuprins:”

Această observație implică renumerotarea punctelor art. I.

f) La actualul **pct. 14**, în textul propus pentru **alin. (14)** al **art. 100**, norma de trimitere la „criteriile” de departajare formulate la alin. (5) trebuie revăzută, având în vedere că la respectivul alineat nu se prevăd mai multe criterii de departajare.

O situație similară se regăsește și la **alin. (24)**, întrucât alin. (22), la care se face trimitere, prevede un singur criteriu de departajare.

La norma propusă pentru **alin. (19)** este necesar ca primul termen al enumerărilor de la lit. a)—d) să fie redat cu inițială mică, observație valabilă pentru toate situațiile similare din cadrul proiectului.

La **alin. (23)**, pentru precizia exprimării, este necesară reformularea normei de trimitere la „criteriul enunțat la alin. (2)”, deoarece la respectivul alineat sunt prevăzute mai multe criterii de repartizare.

5.6. La **art. II** se rețin următoarele:

a) Pentru corectitudinea exprimării este necesară reformularea **părții introductive**, astfel:

„**Art. II.** — Legea nr. **208/2015** privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, **publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 553 din 24 iulie 2015, cu modificările și completările ulterioare**, se modifică și se completează după cum urmează:”.

b) Întrucât prin norma propusă la **pct. 1** pentru **art. 4** se elimină norma de trimitere la anexa nr. 1, anexă care la **pct. 30** este propusă spre abrogare, iar **art. 56 alin. (1)** din actul normativ de bază, **text rămas nemodificat**, face referire la anexa nr. 1, este necesar să se intervină în mod expres și asupra acestui element de structură, pentru a asigura astfel o corelare între noile dispoziții propuse și restul prevederilor din actul normativ de bază.

c) La actualul **pct. 6**, în norma propusă pentru **alin. (2)** al **art. 44** pentru rigoarea exprimării, sintagma „art. 42 alin. (2) și alin. (21)” se va reda sub forma „art. 42 **alin. (2) și (21)**”.

d) La actualul **pct. 8**, în norma propusă pentru **alin. (2)** al **art. 49**, pentru rigoarea redactării, expresia „art. 42 (21)” se va scrie sub forma „art. 42 **alin. (21)**”.

e) La **pct. 14**, textul propus pentru **art. 83 alin. (41)** trebuie revăzut, întrucât conține dispoziții contradictorii. Astfel, deși ipoteza reglementată este cea a cetățenilor români care nu au nici domiciliul, nici reședința în străinătate, textul prevede că aceste persoane pot vota în baza actului de identitate, însoțit de un document oficial emis de statul străin privind *stabilirea reședinței*.

f) La actualul **pct. 16**, în norma propusă pentru **lit. d)** al **alin. (4)** al **art. 84**, expresia „art. 83 alin. (41)” se va scrie sub forma „art. 83 alin. **(41)**”.

g) La actualul **pct. 18**, în norma propusă pentru **alin. (4)** al **art. 86**, este necesară marcarea enumerărilor cu litere, și nu cu liniuțe.

La norma propusă pentru **alin. (6)** semnalăm o eroare în ceea ce privește invocarea art. 85 alin. (5), deoarece respectivul alineat se referă la ce se întâmplă în cazul suspendării votării, și nu la procedura de plasare a autocolantului pe buletin.

h) La actualul **pct. 22** este necesar să se revadă intenția de modificare a **art. 92 pct. h)**, deoarece nici un alineat al art. 92 nu cuprinde enumerări.

i) La actualul **pct. 28**, pentru precizia normei propuse pentru **alin. (1)** al **art. 94**, este necesar să se menționeze alineatul din cuprinsul art. 93 avut în vedere, deoarece mai multe alineate ale respectivului articol fac referiri la procese-verbale.

5.7. La **art. III** se rețin următoarele:

a) Pentru corectitudinea exprimării este necesară reformularea **părții introductive**, astfel:

„**Art. III.** — Legea nr. 33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 627 din 31 august 2012, cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:”.

b) La **pct. 4** este necesară reanalizarea și reformularea intervenției propuse, deoarece actuala redactare a dispoziției de modificare nu este în acord cu normele de tehnică legislativă.

Astfel, deși în partea dispozitivă se face referire la modificarea alin. (6) al art. 20 din Legea nr. 33/2007, norma debutează cu sintagma „Se înlocuiește cu textul art. 61 din Legea nr. 208/2015, la care se adaugă alin. 31”.

Ca urmare, intervenția legislativă trebuie reformulată, în acord cu exigențele de redactare a actelor modificatoare, prin redarea în integralitate a textelor propuse.

c) La **pct. 10** este necesară reanalizarea și reformarea intervenției dorite, deoarece formularea actuală nu respectă exigențele de redactare a actelor normative.

Astfel, deși în partea dispozitivă se precizează că se dorește introducerea a art. 52 alin. (1) a lit. b¹), textul redactat cuprinde, pe lângă o parte introductivă, mai multe norme redacte sub forma unor alineate, redactare care nu este conformă normelor de tehnică legislativă.

5.8. La **art. IV** se rețin următoarele:

a) Pentru rigoarea și corectitudinea exprimării, **partea introductivă** trebuie să aibă următoarea formulare:

„**Art. IV.** — Legea nr. 370/2004 pentru alegerea Președintelui României, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 650 din 12 septembrie 2011, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează, după cum urmează:”.

b) La **pct. 2**, întrucât enumerările din cadrul alin. (2) al art. 27 sunt identificate cu ajutorul literelor, precizăm că intervenția trebuie să se refere la modificarea unei litere, și nu a unui punct, partea dispozitivă urmând a fi reformulară în mod corespunzător.

În ceea ce privește necesitatea respectării normelor de tehnică legislativă, amintim **Decizia Curții Constituționale nr. 448/2013**, prin care instituția de contencios constituțional a reținut că „*deși normele de tehnică legislativă nu au valoare constituțională, (...) prin reglementarea acestora au fost impuse o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvate pentru fiecare act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară*”.

p. PREȘEDINTE,
DRAGOȘ ILIESCU

**Declarație de constituire a Comitetului de inițiativă pentru promovarea propunerii legislative
„Lege privind modificarea unor acte normative în materie electorală”**

Subsemnații:

- CÂRSTOIU TUDOR, cetățean român, născut la data de 12.03.1989 în Arad, județul Arad, domiciliat în Arad, str. Lt. mj. Duma, bl. 338, sc. A, et. 2, ap. 5, județul Arad, identificat cu CI seria AR nr. 685014 eliberată de S.P.C.L.E.P. Arad la data de 11.08.2014, valabilă până la data de 12.03.2024, CNP 1890312020126;
- Checheriță Lucian-Silviu, cetățean român, născut la data de 16.06.1986 în Bacău, județul Bacău, domiciliat în Bacău, str. Digul Bârnat nr. 1, sc. A, ap. 10, județul Bacău, identificat cu CI seria ZC nr. 114703 eliberată de S.P.C.L.E.P. Bacău la data de 9.06.2015, valabilă până la data de 16.06.2025, CNP 1860616046233;
- CINCU SANDA, cetățean român, născută la data de 7.01.1965 în satul Nămolosa (comuna Nămolosa), județul Galați, domiciliată în Galați, Str. Stadionului nr. 10, bl. C3, sc. 1, et. 8, ap. 35, județul Galați, identificată cu CI seria GL nr. 665822 eliberată de S.P.C.L.E.P. Galați la data de 29.03.2010, valabilă până la data de 7.01.2020, CNP 2650107170343;
- DAVID SORIN, cetățean român, născut la data de 17.05.1977 în Brașov, județul Brașov, domiciliat în Brașov, Bd. Valea Cetății nr. 32, bl. A39, sc. A, ap. 9, județul Brașov, identificat cu CI seria ZV nr. 082060 eliberată de S.P.C.L.E.P. Brașov la data de 18.05.2016, valabilă până la data de 17.05.2026, CNP 1770517080056;
- DUMITRIU VASILE-MIHAI, cetățean român, născut la data de 30.08.1975 în Oradea, județul Bihor, domiciliat în Oradea, str. Denis Diderot nr. 31, județul Oradea, identificat cu CI seria XH nr. 969645 eliberată de S.P.C.L.E.P. Oradea la data de 16.10.2014, valabilă până la data de 30.08.2024, CNP 1750830054664;
- FOAMETE LIDIA-ALEXANDRA, cetățean român, născută la data de 15.10.1960 în București, sector 4, domiciliată în București, bd. Dimitrie Cantemir nr. 21, bl. 4, et. 4, ap. 115, sector 4, identificată cu CI seria RX nr. 986623 eliberată de S.P.C.E.P. Sector 4 la data de 11.10.2016, valabilă până la data de 15.10.2076, CNP 2601015400035;
- LAZĂR ALEXANDRA-IZABELA, cetățean român, născută la data de 1.03.1996 în Arad, județul Arad, domiciliată în București, str. Portărești nr. 9, ap. 1, sector 6, identificată cu CI seria RD nr. 978402 eliberată de S.P.C.E.P. Sector 6 la data de 17.01.2018, valabilă până la data de 1.03.2025, CNP 2960301020113;
- LUPU ANDREI-RĂZVAN, cetățean român, născut la data de 6.05.1992 în Ploiești, județul Prahova, domiciliat în București, șos. Vitan Bârzești nr. 7D—7E, Corp B', et. 2, ap. 8, sector 4, identificat cu CI seria RK nr. 056335 eliberată de S.P.C.E.P. Sector 4 la data de 3.05.2017, valabilă până la data de 6.05.2024, CNP 1920506297261;
- MARINESCU ȘERBAN, cetățean român, născut la data de 14.03.1979 în București, sector 4, domiciliat în București, str. Valea lalomiței nr. 3, bl. D22, ap. 11, sector 6, identificat cu CI seria RX nr. 431350 eliberată de S.P.C.E.P. Sector 6 la data de 5.02.2014, valabilă până la data de 14.03.2024, CNP 1790314464533;
- MĂHĂLEAN LIGIA-ROXANA, cetățean român, născută la data de 5.05.1989 în Cluj-Napoca, județul Cluj, domiciliată în Cluj-Napoca, calea Mănăștur nr. 85, bl. E11, sc. 4, et. 2, ap. 89, județul Cluj, identificată cu CI seria KX nr. 922441 eliberată de S.P.C.L.E.P. Cluj-Napoca la data de 31.10.2012, valabilă până la data de 5.05.2019, CNP 2890505125818;
- NISTOR DARIA-ADELAIDA, cetățean român, născută la data de 20.10.1990 în Arad, județul Arad, domiciliată în Arad, str. Desseanu nr. 1A, județul Arad, identificată cu CI seria AR nr. 562722 eliberată de S.P.C.L.E.P. Arad la data de 24.04.2012, valabilă până la data de 20.10.2019, CNP 2901020020091;
- PAPARETE TRAIAN, cetățean român, născut la data de 14.04.1965 în comuna Morteni, județul Dâmbovița, domiciliat în Pitești, str. Argedava nr. 3, bl. A3, sc. A, et. 6, ap. 42, județul Argeș, identificat cu CI seria AS nr. 893978 eliberată de S.P.C.L.E.P. Pitești la data de 5.04.2013, valabilă până la data de 14.04.2023, CNP 1650414034976;
- PARASCHIV RALUCA-MIHAELA, cetățean român, născută la data de 27.05.1977 în Pitești, județul Argeș, domiciliată în București, str. Avrig nr. 35, bl. 441, sc. 1, ap. 2, sector 2, identificată cu CI seria RT nr. 653741 eliberată de S.P.C.E.P. S2 birou nr. 4 la data de 2.09.2009, valabilă până la data de 27.05.2019, CNP 2770527464521;
- PĂUNOIU CORALIA-VICTORIȚA, cetățean român, născută la data de 17.11.1982 în Craiova, județul Dolj, domiciliată în Brașov, str. Baba Novac nr. 15, ap. 40, județul Brașov, identificată cu CI seria ZV nr. 070305 eliberată de S.P.C.L.E.P. Brașov la data de 3.03.2016, valabilă până la data de 17.11.2026, CNP 2821117160033;
- POLIȚEANU MIHAI-LAURENȚIU, cetățean român, născut la data de 9.09.1977 în Ploiești, județul Prahova, domiciliat în satul Ștefăneștii de Jos, str. Europa nr. 5, bl. K2, ap. 1004, județul Ilfov, identificat cu CI seria IF nr. 455076 eliberată de S.P.C.L.E.P. Ștefăneștii de Jos la data de 7.05.2015, valabilă până la data de 9.09.2025, CNP 1770909293220;
- ȘTEFĂNESCU LAURENȚIU-COSTIN, cetățean român, născut la data de 13.10.1972 în Motru, județul Gorj, domiciliat în satul Giarmata (comuna Giarmata), Str. Tineretului nr. 7, județul Timiș, identificat cu CI seria TZ nr. 244332 eliberată de S.P.C.L.E.P. Timișoara la data de 15.09.2015, valabilă până la data de 13.10.2025, CNP 1721013250021, și
- TENIȚĂ DRAGOȘ CĂTĂLIN, cetățean român, născut la data de 4.10.1977 în București, sector 6, domiciliat în București, șos. Colentina nr. 36, bl. 69, sc. A, et. 7, ap. 30, sector 2, identificat cu CI seria RR nr. 827833 eliberată de S.P.C.E.P. Sector 2 la data de 12.10.2011, valabilă până la data de 4.10.2021, CNP 1771004421553,

în temeiul art. 2 alin. (1)—(3) din Legea nr. 189/1999 privind exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni, republicată, și al art. 150 din Constituția României, republicată, cunoscând dispozițiile articolului 326 din Codul penal, pe propria răspundere declarăm următoarele:

- suntem cetățeni români cu calitatea de alegător, titulari ai dreptului de vot prevăzut la art. 36 din Constituția României;
- nu suntem persoane alese în funcție prin vot universal, membri ai Guvernului, persoane numite în funcție de prim-ministru sau persoane care nu pot face parte, potrivit legii, din partide politice;
- suntem de acord să ne constituim în Comitetul de inițiativă pentru promovarea propunerii legislative a cetățenilor de revizuire a unor acte în materie electorală;

— scopul inițiativei este modificarea următoarelor acte normative:

Legea nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali;

Legea nr. 208 din 20 iulie 2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente;

Legea nr. 33 din 16 ianuarie 2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European;

Legea nr. 370 din 20 septembrie 2004 privind alegerea Președintelui României.

În conformitate cu prevederile art. 2 alin. (6) din Legea nr. 189/1999 privind exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni, republicată, cu unanimitate de voturi desemnăm ca președinte pe membrul **Polițeanu Mihai-Laurențiu**, cetățean român, născut la data de 9.09.1977 în Ploiești, județul Prahova, domiciliat în satul Ștefăneștii de Jos, str. Europa nr. 5, bl. K2, ap. 1004, județul Ilfov, identificat cu CI seria IF nr. 455076 eliberată de S.P.C.L.E.P. Ștefăneștii de Jos la data de 7.05.2015, valabilă până la data de 9.09.2025, CNP 1770909293220, pentru rezolvarea problemelor operative și pentru reprezentarea comitetului atât în raporturile sale cu autoritățile publice centrale și locale, inclusiv dar fără a se limita la Consiliul Legislativ, Regia Autonomă Monitorul Oficial, Camera Deputaților, Senatul, Curtea Constituțională și primăriile tuturor localităților din România, cât și în raporturile sale cu persoanele fizice și juridice private.

În conformitate cu prevederile art. 3 alin. (5) din Legea nr. 189/1999 privind exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni, republicată, împuternicim pe **Polițeanu Mihai-Laurențiu**, cetățean român, născut la data de 9.09.1977 în Ploiești, județul Prahova, domiciliat în satul Ștefăneștii de Jos, str. Europa nr. 5, bl. K2, ap. 1004, județul Ilfov, identificat cu CI seria IF nr. 455076 eliberată de S.P.C.L.E.P. Ștefăneștii de Jos la data de 7.05.2015, valabilă până la data de 9.09.2025, CNP 1770909293220, pentru sesizarea Consiliului Legislativ în vederea avizării propunerii legislative și ulterior pentru publicarea propunerii legislative în Monitorul Oficial.

În conformitate cu prevederile art. 4 alin. (6) și (7) din Legea nr. 189/1999 privind exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni, republicată, președintele **Polițeanu Mihai-Laurențiu**, cetățean român, născut la data de 9.09.1977 în Ploiești, județul Prahova, domiciliat în satul Ștefăneștii de Jos, str. Europa nr. 5, bl. K2, ap. 1004, județul Ilfov, identificat cu CI seria IF nr. 455076 eliberată de S.P.C.L.E.P. Ștefăneștii de Jos la data de 7.05.2015, valabilă până la data de 9.09.2025, CNP 1770909293220, are dreptul de a împuternici în numele comitetului de inițiativă oricâte persoane fizice desemnate dintre susținătorii propunerii legislative, astfel încât acestea să întocmească și să semneze listele de susținători și să certifice prin semnătură conținutul dosarelor aferente.

Actul s-a întocmit la **Societatea Profesională Notarială Preda și Marinescu**, într-un singur exemplar original și unsprezece duplicate având aceeași forță probantă ca originalul, din care zece duplicate s-au eliberat părților și un duplicat s-a depus la arhiva societății notariale, împreună cu exemplarul original.

Declaranți

Cârstoiu Tudor

<semnătură indescifrabilă>

Checheriță Lucian-Silviu

<semnătură indescifrabilă>

Cincu Sanda

<semnătură indescifrabilă>

David Sorin

<semnătură indescifrabilă>

Dumitriu Vasile-Mihai

<semnătură indescifrabilă>

Foamete Lidia-Alexandra

<semnătură indescifrabilă>

Lazăr Alexandra-Izabela

<semnătură indescifrabilă>

Lupu Andrei-Răzvan

<semnătură indescifrabilă>

Marinescu Șerban

<semnătură indescifrabilă>

Măhălean Ligia-Roxana

<semnătură indescifrabilă>

Nistor Daria-Adelaida

<semnătură indescifrabilă>

Paparete Traian

<semnătură indescifrabilă>

Paraschiv Raluca Mihaela

<semnătură indescifrabilă>

Păunoiu Coralia-Victorița

<semnătură indescifrabilă>

Polițeanu Mihai-Laurențiu

<semnătură indescifrabilă>

Ștefănescu Laurențiu-Costin

<semnătură indescifrabilă>

Teniță Dragoș Cătălin

<semnătură indescifrabilă>

ROMÂNIA

Societatea Profesională Notarială Preda și Marinescu

Sediu: București, str. Petre Ispirescu nr. 37, bl. M138, sc. 1, et. p, ap. 2, sector 5;

Telefon-fax: 021/794.25.67, Mobil: 0721.33.90.31, 0744.20.60.82;

Cod de identificare fiscală RO35801567;

Licența de funcționare nr. 63/3643/10.03.2016

ÎNCHEIERE DE AUTENTIFICARE Nr. 926

Anul 2018, luna iunie, ziua 26

Eu, MARINESCU FLORENTINA, notar public, m-am deplasat, la cerere, la adresa din București, Palatul Universul, str. Brezoianu nr. 23—25, sector 1, unde am găsit pe:

— CÂRSTOIU TUDOR, născut la data de 12.03.1989 în Arad, județul Arad, domiciliat în Arad, str. Lt. mj. Duma, bl. 338, sc. A, et. 2, ap. 5, județul Arad, identificat cu CI seria AR nr. 685014 eliberată de S.P.C.L.E.P. Arad la data de 11.08.2014, valabilă până la data de 12.03.2024, CNP 1890312020126, în nume propriu;

— CHECHERIȚĂ LUCIAN-SILVIU, născut la data de 16.06.1986 în Bacău, județul Bacău, domiciliat în Bacău, str. Digul Bârnat nr. 1, sc. A, ap. 10, județul Bacău, identificat cu CI seria ZC nr. 114703 eliberată de S.P.C.L.E.P. Bacău la data de 9.06.2015, valabilă până la data de 16.06.2025, CNP 1860616046233, în nume propriu;

— CINCUSANDA, născută la data de 7.01.1965 în satul Nămolosa (comuna Nămolosa), județul Galați, domiciliată în Galați, str. Stadionului nr. 10, bl. C3, sc. 1, et. 8, ap. 35, județul Galați, identificată cu CI seria GL nr. 665822 eliberată de S.P.C.L.E.P. Galați la data de 29.03.2010, valabilă până la data de 7.01.2020, CNP 2650107170343, în nume propriu;

— DAVID SORIN, născut la data de 17.05.1977 în Brașov, județul Brașov, domiciliat în Brașov, bd. Valea Cetății nr. 32, bl. A39, sc. A, ap. 9, județul Brașov, identificat cu CI seria ZV nr. 082060 eliberată de S.P.C.L.E.P. Brașov la data de 18.05.2016, valabilă până la data de 17.05.2026, CNP 1770517080056, în nume propriu;

— DUMITRIU VASILE-MIHAI, născut la data de 30.08.1975 în Oradea, județul Bihor, domiciliat în Oradea, str. Denis Diderot nr. 31, județul Oradea, identificat cu CI seria XH nr. 969645 eliberată de S.P.C.L.E.P. Oradea la data de 16.10.2014, valabilă până la data de 30.08.2024, CNP 1750830054664, în nume propriu;

— FOAMETE LIDIA-ALEXANDRA, născută la data de 15.10.1960 în București, sector 4, domiciliată în București, bd. Dimitrie Cantemir nr. 21, bl. 4, et. 4, ap. 115, sector 4, identificată cu CI seria RX nr. 986623 eliberată de S.P.C.E.P. Sector 4 la data de 11.10.2016, valabilă până la data de 15.10.2076, CNP 2601015400035, în nume propriu;

— LAZĂR ALEXANDRA-IZABELA, născută la data de 1.03.1996 în Arad, județul Arad, domiciliată în București, str. Portărești nr. 9, ap. 1, sector 6, identificată cu CI seria RD nr. 978402 eliberată de S.P.C.E.P. Sector 6 la data de 17.01.2018, valabilă până la data de 1.03.2025, CNP 2960301020113, în nume propriu;

— LUPU ANDREI-RĂZVAN, născut la data de 6.05.1992 în Ploiești, județul Prahova, domiciliat în București, șos. Vitan Bârzești nr. 7D—7E, Corp B', et. 2, ap. 8, sector 4, identificat cu CI seria RK nr. 056335 eliberată de S.P.C.E.P. Sector 4 la data de 3.05.2017, valabilă până la data de 6.05.2024, CNP 1920506297261, în nume propriu;

— MARINESCU ȘERBAN, născut la data de 14.03.1979 în București, sector 4, domiciliat în București, str. Valea Ialomiței nr. 3, bl. D22, ap. 11, sector 6, identificat cu CI seria RX nr. 431350 eliberată de S.P.C.E.P. Sector 6 la data de 5.02.2014, valabilă până la data de 14.03.2024, CNP 1790314464533, în nume propriu;

— MĂHĂLEAN LIGIA-ROXANA, născută la data de 5.05.1989 în Cluj-Napoca, județul Cluj, domiciliată în Cluj-Napoca, calea Mănăstur nr. 85, bl. E11, sc. 4, et. 2, ap. 89, județul Cluj, identificată cu CI seria KX nr. 922441 eliberată de S.P.C.L.E.P. Cluj-Napoca la data de 31.10.2012, valabilă până la data de 5.05.2019, CNP 2890505125818, în nume propriu;

— NISTOR DARIA-ADELAIDA, născută la data de 20.10.1990 în Arad, județul Arad, domiciliată în Arad, str. Desseanu nr. 1A, județul Arad, identificată cu CI seria AR nr. 562722 eliberată de S.P.C.L.E.P. Arad la data de 24.04.2012, valabilă până la data de 20.10.2019, CNP 2901020020091, în nume propriu;

— PAPARETE TRAIAN, născut la data de 14.04.1965 în comuna Morteni, județul Dâmbovița, domiciliat în Pitești, str. Argedava nr. 3, bl. A3, sc. A, et. 6, ap. 42, județul Argeș, identificat cu CI seria AS

nr. 893978 eliberată de S.P.C.L.E.P. Pitești la data de 5.04.2013, valabilă până la data de 14.04.2023, CNP 1650414034976, în nume propriu;

— PARASCHIV RALUCA-MIHAELA, născută la data de 27.05.1977 în Pitești, județul Argeș, domiciliată în București, str. Avrig nr. 35, bl. 441, sc. 1, ap. 2, sector 2, identificată cu CI seria RT nr. 653741 eliberată de S.P.C.E.P. S2 biroul nr. 4 la data de 2.09.2009, valabilă până la data de 27.05.2019, CNP 2770527464521, în nume propriu;

— PĂUNOIU CORALIA-VICTORIȚA, născută la data de 17.11.1982 în Craiova, județul Dolj, domiciliată în Brașov, str. Baba Novac nr. 15, ap. 40, județul Brașov, identificată cu CI seria ZV nr. 070305 eliberată de S.P.C.L.E.P. Brașov la data de 3.03.2016, valabilă până la data de 17.11.2026, CNP 2821117160033, în nume propriu;

— POLIȚEANU MIHAI-LAURENȚIU, născut la data de 9.09.1977 în Ploiești, județul Prahova, domiciliat în satul Ștefăneștii de Jos, str. Europa nr. 5, bl. K2, ap. 1004, județul Ilfov, identificat cu CI seria IF nr. 455076 eliberată de S.P.C.L.E.P. Ștefăneștii de Jos la data de 7.05.2015, valabilă până la data de 9.09.2025, CNP 1770909293220, în nume propriu;

— ȘTEFĂNESCU LAURENȚIU-COSTIN, născut la data de 13.10.1972 în Motru, județul Gorj, domiciliat în satul Giarmata (comuna Giarmata), Str. Tineretului nr. 7, județul Timiș, identificat cu CI seria TZ nr. 244332 eliberată de S.P.C.L.E.P. Timișoara la data de 15.09.2015, valabilă până la data de 13.10.2025, CNP 1721013250021, în nume propriu, și

— TENIȚĂ DRAGOȘ CĂTĂLIN, născut la data de 4.10.1977 în București, sector 6, domiciliat în București, șos. Colentina nr. 36, bl. 69, sc. A, et. 7, ap. 30, sector 2, identificat cu CI seria RR nr. 827833 eliberată de S.P.C.E.P. Sector 2 la data de 12.10.2011, valabilă până la data de 4.10.2021, CNP 1771004421553, în nume propriu,

care, după citirea actului, au declarat că i-au înțeles conținutul, că cele cuprinse în act reprezintă voința lor, au consimțit la autentificarea prezentului înscris și au semnat unicul exemplar.

În temeiul articolului 12 litera b din Legea nr. 36/1995, republicată,

Se declară autentic prezentul înscris.

S-a perceput onorariul în sumă de 800,00 lei + 155,00 lei TVA, cu OP/2018.

NOTAR PUBLIC,

Marinescu Florentina

Prezentul duplicat s-a întocmit în unsprezece exemplare de notar public Marinescu Florentina, astăzi, data autentificării actului și are aceeași forță probantă ca originalul.

NOTAR PUBLIC,

Marinescu Florentina

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC
— Prețuri pentru anul 2018 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	1.310	360	131
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	1.640		150
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	2.460		220
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	470		50
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	1.880		170
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	1.750		160
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	600		55
8.	Colecția Legislația României	500	130	
9.	Colecția Hotărâri ale Guvernului României	800		75

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC
— Prețuri pentru anul 2018 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	60	150	380	910	2.000	550	1.380	3.450	8.280	18.220
ExpertMO	100	250	630	1.510	3.320	1.000	2.500	6.250	15.000	33.000

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	70	180	450	1.080	2.380	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	120	300	750	1.800	3.960	1.200	3.000	7.500	18.000	39.600

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	70 lei/an
--	-----------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

